

เอกสารวิชาการ

เรื่อง

แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน
ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

โดย

นางสาวหทัยกรานต์ มุลิกา

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 15
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)” มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่มีผลต่อการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก และเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) ตลอดจนเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ผลจากการตรวจสอบและวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของจังหวัดชายแดนภาคเหนือตอนบนด้วยวิธี SWOT Analysis และการวิเคราะห์ทางเลือกเชิงกลยุทธ์ด้วยวิธี TOWS Matrix ทำให้สามารถกำหนดทิศทางการจัดทำ “แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)” ได้อย่างชัดเจน โดยมีสาระสำคัญของแผน ประกอบด้วย (1) วิสัยทัศน์ “ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา บนพื้นฐานความเป็นอัตลักษณ์ล้านนา มีหลักสูตรการศึกษา แบบบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (2) พันธกิจที่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงฯ จำนวน 4 พันธกิจ คือ ยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ใหม่มีมาตรฐาน เสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพ มีงานทำ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียนอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ล้านนา (3) ประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาในพื้นที่ชายแดน 2 การส่งเสริมทักษะอาชีพ การมีงานทำ พัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ล้านนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนฯ ที่กำหนดไว้กระทรวงศึกษาธิการ ควรให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนแผนฯ สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสื่อสารให้แก่บุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับรู้และมีความเข้าใจที่ชัดเจนในแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) พร้อมทั้งกำหนดให้หน่วยงานระดับภาคและจังหวัดภาคเหนือในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการนำสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์ ไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ในระดับภาคและจังหวัดในกำกับของกระทรวงฯ เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งควรมีการวางระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คำนำ

เอกสารวิชาการเรื่อง “แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 15 ของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งผู้ศึกษาได้นำความรู้ที่ได้จากหลักสูตร การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งการสัมภาษณ์ข้อมูลผู้บริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดทำนโยบาย จัดทำแผน จัดทำงบประมาณ และการประเมินผล ตลอดจนคำแนะนำจากอาจารย์ที่ศึกษานาวาอากาศเอกชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ ผู้อำนวยการกองภูมิภาคศึกษา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศและคณาจารย์ของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทุกท่าน ทำให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาหวังว่าเอกสารวิชาการเรื่อง “แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)” ฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบนระยะ 5 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) และผู้ที่สนใจนำไปศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้และนำไปต่อยอดด้านยุทธศาสตร์ทั้งในระดับองค์กรและระดับชาติต่อไป

ผู้จัดทำ

นางสาวหทัยกรานต์ มุสิกกา

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 15

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา	5
1.5 ข้อจำกัดของการศึกษา	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์	8
2.1 สถานะแวดล้อมภายนอก	8
2.1.1 แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)	10
2.1.2 แผนระดับที่ 2 : แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	12
2.1.3 แผนระดับที่ 2 : แผนการปฏิรูปประเทศ	13
2.1.4 แผนระดับที่ 2 : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12.....	16
2.1.5 แผนระดับที่ 2 : ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)	17
2.1.6 แผนระดับที่ 2 : นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ	19
2.1.7 แผนระดับที่ 2 : แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579)	19
2.2 สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน และบริบทที่เกี่ยวข้อง	21
2.2.1 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน.....	21
2.2.2 กระทรวงศึกษาธิการ	22
2.2.4 สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	24
2.2.5 กรอบสาระสำคัญของแผนพัฒนาแผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน	32

สารบัญ (ต่อ)

2.3	การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร	38
2.3.1	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	38
2.3.2	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	40
2.4	การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SWOT Analysis)	42
2.5	การประเมินสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์	46
2.5.1	การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก	46
2.5.2	การวิเคราะห์องค์กรโดยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก	47
2.6	การสรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก	52
2.7	การประเมินตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ขององค์กร	54
2.8	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในกับภายนอก ด้วยวิธี TOWS Matrix	55
บทที่ 3	แผนขององค์กร	63
3.1	แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือ ตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570).....	63
3.2	เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (END) (วิสัยทัศน์/พันธกิจ/ประเด็นยุทธศาสตร์/ เป้าประสงค์)	63
3.3	แนวทางในการดำเนินการ (WAYS) (กลยุทธ์)	64
3.4	มาตรการ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANS) (แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม)	67
3.5	แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Maps) แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570).....	69
บทที่ 4	ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์	74
	ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ	74
	บรรณานุกรม	76
	ประวัติย่อผู้ศึกษา	78

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรโดยใช้ 7S	39
ตารางที่ 2	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก C-PEST	41
ตารางที่ 3	ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน	46
ตารางที่ 4	ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก	47
ตารางที่ 5	การให้คะแนนสภาพแวดล้อมภายใน 7S	48
ตารางที่ 6	การให้คะแนนสภาพแวดล้อมภายนอก C-PEST	50
ตารางที่ 7	การสรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพของสภาพแวดล้อมภายใน	53
ตารางที่ 8	การสรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพของสภาพแวดล้อมภายนอก	53
ตารางที่ 9	การวิเคราะห์ TOWS Matrix	58
ตารางที่ 10	เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1	65
ตารางที่ 11	เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2	65
ตารางที่ 12	เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3	66
ตารางที่ 13	เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4	66
ตารางที่ 14	โครงการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	67

สารบัญญภาพ

แผนภาพที่ 1	ระดับของแผนตามมิติของคณะรัฐมนตรี	9
แผนภาพที่ 2	หลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ)	9
แผนภาพที่ 3	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	11
แผนภาพที่ 4	แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (พ.ศ. 2561 – 2565) Big Rocks	15
แผนภาพที่ 5	แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (พ.ศ. 2561 – 2565)	15
แผนภาพที่ 6	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สู่ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12	16
แผนภาพที่ 7	แผนการปฏิรูปประเทศ 13 ด้าน สู่การพลิกโฉมประเทศ สู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand	18
แผนภาพที่ 8	ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 กับแผนการศึกษาแห่งชาติ	20
แผนภาพที่ 9	กรอบแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติ	20
แผนภาพที่ 10	เขตพื้นที่ภูมิศาสตร์แบ่งตามกลุ่มจังหวัด	21
แผนภาพที่ 11	โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ	23
แผนภาพที่ 12	โครงสร้างการบริหารงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	31
แผนภาพที่ 13	พื้นที่เขตตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ	37
แผนภาพที่ 14	ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน	55

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมผ่านการถ่ายทอด การฝึกอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจาก การจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยต่างๆ ที่สนับสนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา ประเทศทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยรัฐบาลภายใต้การบริหารงานของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมเพื่อสร้างสังคมให้มีความเข้มแข็ง อย่างมีคุณภาพและคุณธรรมโดยปฏิรูปการศึกษาให้คนไทย สามารถเรียนรู้ตามศักยภาพตนเองมีคุณธรรม ทักษะอาชีพลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนากำลังคน ให้เหมาะสม กับความต้องการของพื้นที่

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้รัฐมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็น กรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติ การจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ซึ่งมีผลบังคับใช้กับส่วนราชการทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 จะประกอบด้วยความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศ ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคมความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการ ของภาครัฐ ทั้งนี้ การพัฒนาประเทศในช่วงเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง

การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มุ่งเน้นให้คนไทย ส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความรู้ ทักษะ ความสามารถได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีสุขภาวะที่ดีขึ้นและ สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565) ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559 ที่บัญญัติให้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ต้องมีสาระที่ครอบคลุมถึงนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบาย การทหารกับการเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการ ของหน่วยงานของรัฐสามารถประสานกันได้ อย่างใกล้ชิดเป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ และอย่างน้อย ต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการ ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติในเรื่อง 1) การเสริมสร้าง ความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข 2) การปกป้องและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ 3) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและ ศักยภาพการป้องกันประเทศ และ 4) การรักษาความมั่นคงภายในประเทศและระหว่างประเทศ

แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ให้ “คน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายมีการพัฒนา มีจิตสำนึกความมั่นคง มีภูมิคุ้มกัน สามัคคีปรองดอง สามารถ พัฒนาร่วมกับประเทศรอบบ้าน เพื่อความมั่นคง ปลอดภัย และประโยชน์สุขของ ประชาชน” โดยมี 8 ประเด็น ยุทธศาสตร์ ที่นำพาประเทศไปสู่วิสัยทัศน์ข้างต้น ได้แก่ 1) การสืบสาน เรียนรู้และขยายผลพัฒนาด้วยศาสตร์ พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) การเสริมสร้างศักยภาพ และภูมิคุ้มกันของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมาย 3) การพัฒนาและป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ ชายแดน พื้นที่ชายฝั่งทะเล เกาะแก่ง และชุมชนพื้นที่สูง 4) การพัฒนาองค์ความรู้การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง 5) การเสริมสร้างความมั่นคงด้วยมิติวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดการ โดยสันติวิธี 6) การเสริมสร้างฐานความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเพื่อความสมดุลมั่นคง 7) การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงและการพัฒนากับประเทศ รอบบ้าน และ 8) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์และแผนระดับชาติซึ่งจะช่วยบูรณาการการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถ ขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจึงกำหนดให้มีหน่วยงาน ประสานงานหลักเพื่อทำหน้าที่ ในการบูรณาการแผนงาน/โครงการกับหน่วยงานดำเนินการตามกลยุทธ์ของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 มีวิสัยทัศน์ให้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงส่งเสริมให้คนและชุมชนในพื้นที่ชายแดนสามารถอ่านและเขียนภาษาไทย และภาษาท้องถิ่นส่งเสริมเวทีและประชาคมการเรียนรู้การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี และกระบวนการยุติธรรมชุมชนทั้งในสถาบันการศึกษาและนอกสถาบันการศึกษา ส่งเสริม การดำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม กับประชาชน พัฒนาและส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงรวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายความมั่นคง และสร้างช่องทาง การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความมั่นคงสู่เวทีชุมชน ผ่านการศึกษา และองค์กรทางศาสนา (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2556) และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของ กระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560 กำหนดให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวน 18 ภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด เพื่อปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัด โดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ โดย มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และบทบาทหน้าที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รวมถึงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565) แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงบริบทของพื้นที่

ในการศึกษาครั้งนี้ จึงระบุขอบเขตของการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 5 จังหวัด ประกอบด้วยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางาน ด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับ

จังหวัด ตลอดจน สั่งการ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นักศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) ที่มีผลต่อการดำเนินงาน พัฒนาการศึกษในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษา ในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่มีคุณภาพ สอดคล้อง เชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ และเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในดำเนินงานพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ให้มีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) ที่มีผลต่อการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

2.2 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

2.3 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) สู่การปฏิบัติ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านเอกสาร

1) ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา การกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผน และการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

2) ศึกษายุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ฉบับ แผนแม่บทเฉพาะกิจ ฯ แผนการปฏิรูปประเทศ 13 ด้าน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) หลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยมีประชากรประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน จำนวน 5 คน ดังนี้

- 1) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่
- 2) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 3) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
- 4) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา
- 5) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

ใช้เวลาในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลในห้วงเวลาระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน 2565

1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา

1.4.1 การรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในประเด็นสภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแนวทางการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

2) ข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาการกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผน และการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ รวมทั้งข้อมูลแผนในระดับต่าง ๆ ของประเทศ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) หลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากศูนย์เอกสารและบริการทางวิชาการของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ห้องสมุดศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 การจัดระเบียบข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิตามข้างต้นแล้ว หลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาจัดระเบียบและตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

1.4.3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

1) ตรวจสอบสถานะแวดล้อมและวิเคราะห์สถานะแวดล้อมขององค์กรด้วยวิธี SWOT Analysis ซึ่งกรอบการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกจะใช้ C-PEST และกรอบการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจะใช้การวิเคราะห์คุณลักษณะขององค์กร 7 ประการของ McKinsey (McKinsey 7-S Framework)

2) ให้กลุ่มตัวอย่างให้นำหนักเพื่อระบุปัจจัยหลักด้วยวิธีการให้ค่าคะแนน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย โดยปัจจัยที่มีค่าคะแนนสูงจะเป็นปัจจัยหลัก ไล่เรียงกันลงมา

3) ใช้เทคนิคการจับคู่ (SWOT matching หรือ TOWS Matrix) เพื่อนำมาประเมินตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ขององค์กร จัดกลุ่มกลยุทธ์ และสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ทางเลือก

4) กำหนดแนวทางการพัฒนาขององค์กรโดยการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

1.4.4 การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) ที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน สำหรับใช้จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่มีคุณภาพ สอดคล้องเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของเขตตรวจราชการที่ 15 และเขตตรวจราชการที่ 16 กระทรวงศึกษาธิการ

1.5 ข้อจำกัดของการศึกษา

1.5.1 ระยะเวลาในการดำเนินการมีเพียง 2 เดือน ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถตรวจสอบสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดภาคเหนือตอนบนได้ครบถ้วน

1.5.2 เอกสารข้อมูลที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี(พ.ศ. 2566 – 2570) มีไม่ครบถ้วน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาเอกสารข้อมูลในช่วงปี 2561 – 2565 ไปพลางก่อน

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 ได้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา การกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผน และการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

6.2 ได้ทราบถึงสภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดทำแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

6.3 ได้แผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่มีคุณภาพ สอดคล้องเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ)

6.4 ได้ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 2

การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์

2.1 สถานะแวดล้อมภายนอก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ต่อมาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์แต่ละด้านได้จัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 23 แผนแม่บท ซึ่งมีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องนำไปปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรม รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นอกจากนี้มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 ได้เห็นชอบให้จำแนกแผนออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

- แผนระดับที่ 1 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)
- แผนระดับที่ 2 ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ
- แผนระดับที่ 3 ได้แก่ แผนที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการดำเนินงานที่สอดคล้องกันตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) โดยแผนระดับที่ 3 ประกอบด้วย 2 แผนหลัก ได้แก่ (1) แผนปฏิบัติการด้าน... และ (2) แผนปฏิบัตินโยบายระยะ 5 ปี และรายปี

ระดับของแผนตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 4 ธันวาคม 2560

มาตรา 65 รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ เกิดการผลักดันไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

มาตรา 142 การเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาต่าง ๆ

มาตรา 162 คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนระดับ 1 (ยุทธศาสตร์ชาติ)

แผนระดับ 2 (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ, แผนการปฏิรูปประเทศ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงฯ)

แผนระดับ 3 (แผนปฏิบัติการด้าน..., แผนปฏิบัติราชการ (ราย 5 ปี และรายปี), แผนอื่น ๆ)

หมายเหตุ :

- นับตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2560 ครม. มีมติกำหนดการตั้งชื่อแผนในระดับที่ 3 ให้ใช้ชื่อว่า “แผนปฏิบัติการด้าน ... ระยะที่ ... (พ.ศ. -)” เว้นแต่ได้มีการระบุชื่อแผนไว้ในกฎหมาย ก่อนที่จะมีมติ ครม. วันที่ 4 ธันวาคม 2560 เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง มติ ครม. เป็นต้น ว่าให้ใช้ชื่อแผนว่า แผนแม่บทด้าน... แผนพัฒนา... หรือ แผนอื่น ๆ ... จึงจะสามารถใช้ชื่อแผนตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนั้น ๆ
- แผนปฏิบัติราชการสำหรับองค์กรกลไกและ องค์กรอิสระ ให้ใช้ชื่อ “แผนปฏิบัติการ... (ชื่อหน่วยงาน)...” สำหรับรัฐวิสาหกิจ ให้ใช้ชื่อ “แผนวิสาหกิจ...” เว้นแต่ได้มีการระบุไว้ในกฎหมายให้ใช้อื่น และ “แผนปฏิบัติการด้าน...” สำหรับกรณีแผนที่เป็น Issue base
- มติ ครม. เกี่ยวข้องกับแผน 3 ระดับเพิ่มเติม ได้แก่ วันที่ 3 ธ.ค. 62 วันที่ 27 เม.ย. 64 และวันที่ 9 พ.ย. 64

QR Code รมมติ ครม. ที่เกี่ยวข้องับแผนระดับที่ 3

แผนภาพที่ 1 ระดับของแผนตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563

ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนระดับที่ 2

แผนระดับที่ 3

แผนปฏิบัติราชการ...ระยะ 5 ปี (ช่วงแรก 3 ปี) แผนปฏิบัติการด้าน... (ถ้ามี)

แผนปฏิบัติราชการ...รายปี

X1 X2 X3 X4 X5 X6 X7 X8 ... Xn

39

แผนภาพที่ 2 หลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ)

ที่มา : ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564

2.1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2561 เพื่อใช้เป็น กรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปี โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคง เป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคม มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชน มีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน จนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลกและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อม

มีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคม ยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพและยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศ ในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

แผนภาพที่ 3 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564

2.1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 10 บัญญัติว่า เมื่อมีพระบรมราชโองการ ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านจัดทำแผนแม่บท เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งได้คำนึงถึงประเด็นร่วมหรือประเด็นตัดข้ามยุทธศาสตร์และการประสานเชื่อมโยงเป้าหมายของแต่ละแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติให้มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจะประกอบด้วยสถานการณ์และแนวโน้มที่เกี่ยวข้องของแผนแม่บท เป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินการ ซึ่งแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 4 ช่วง ช่วงละ 5 ปี รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนา และแผนงาน/โครงการที่สำคัญของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติว่า “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรมฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม”

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีจำนวนรวม 23 ฉบับ ประกอบด้วย

- 1) ความมั่นคง
- 2) การต่างประเทศ
- 3) การเกษตร
- 4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- 5) การท่องเที่ยว
- 6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ
- 7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล
- 8) ผู้ประกอบการยุคใหม่และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่
- 9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 10) การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม
- 11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- 12) การพัฒนาการเรียนรู้
- 13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
- 14) ศักยภาพการกีฬา
- 15) พลังทางสังคม

- 16) เศรษฐกิจฐานราก
- 17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม
- 18) การเติบโตอย่างยั่งยืน
- 19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ
- 20) การบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ
- 21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 22) กฎหมายและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม
- 23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีจำนวน 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ ประเด็นที่ (12) การพัฒนาการเรียนรู้ รายละเอียด ดังนี้

ประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

มุ่งเน้นการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย ซึ่งเป็นหน่วยที่ย่อยที่สุดเพื่อให้สามารถเป็นพลังในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสังคม พัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 รวมทั้งอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่นมีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนักพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูงและนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง”

ประเด็นที่ (12) การพัฒนาการเรียนรู้

เน้นการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนากับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว ควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

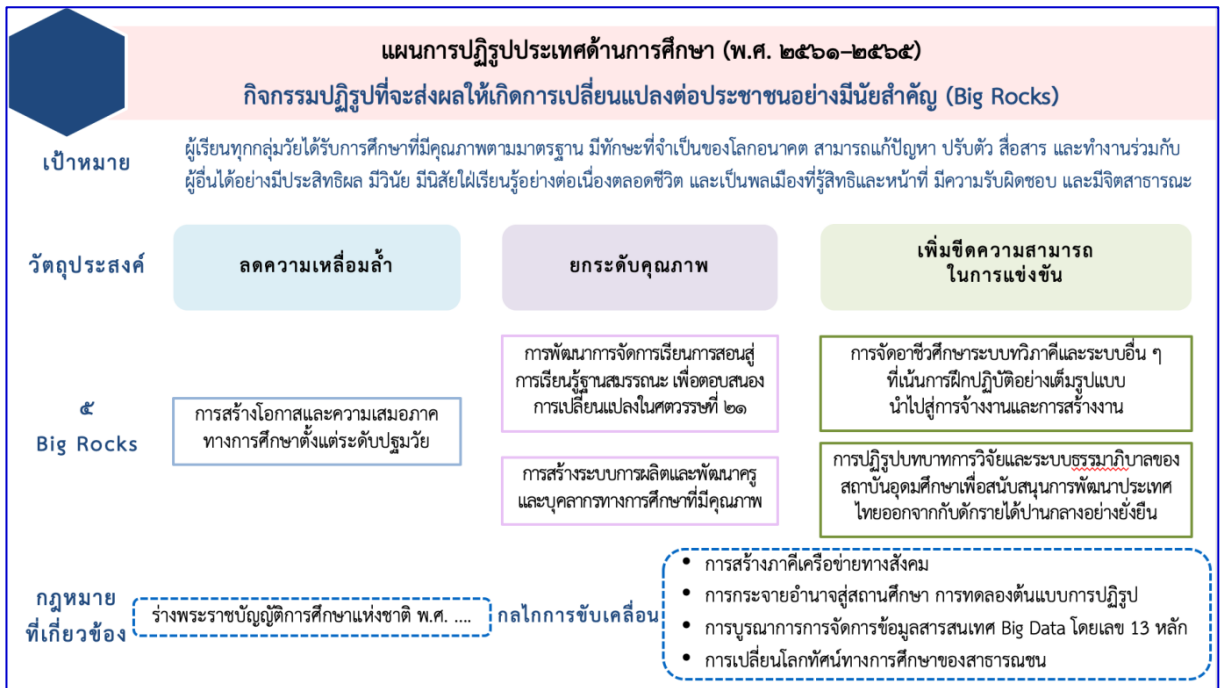
2.1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศซึ่งต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ (1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อยมีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนา

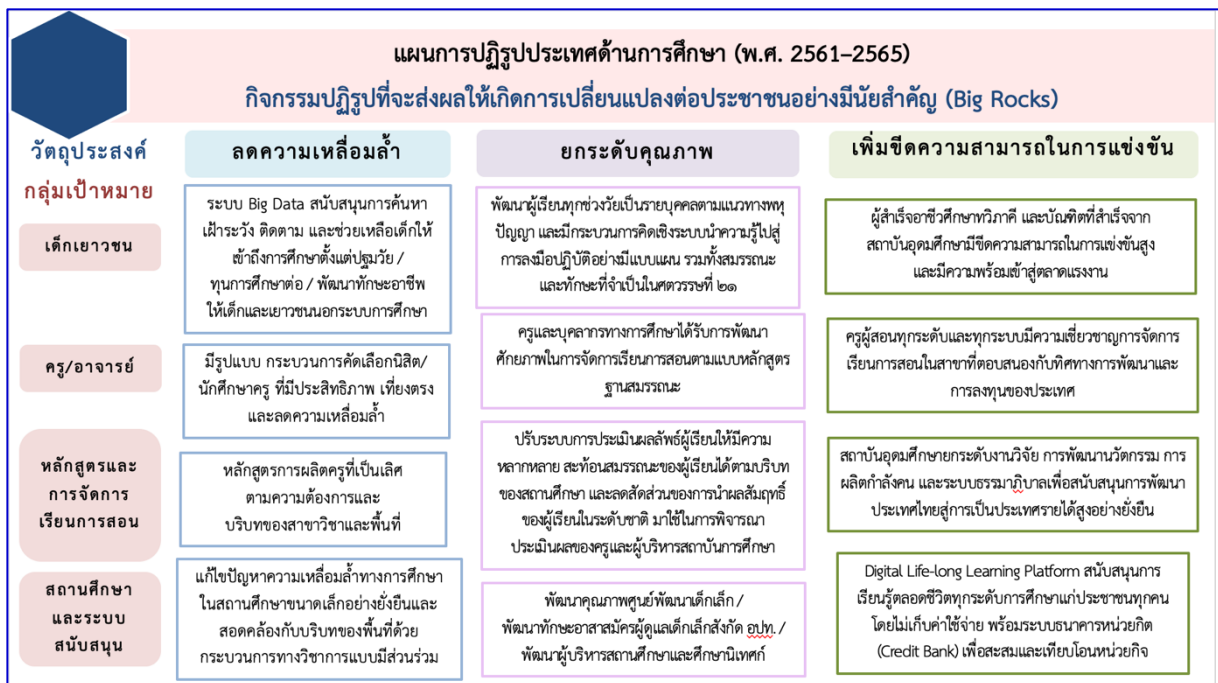
ด้านวัตถุประสงค์การพัฒนาด้านจิตใจ (2) สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งได้บัญญัติให้การดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศเป็นไปตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 โดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 138 ตอนพิเศษ 44 ง เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564 ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ยังคงเป็นแผนระดับที่ 2 ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2560 โดยต้องส่งผลการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งทุกหน่วยงานต้องดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) นำไปสู่การปฏิบัติตามหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship: XYZ) เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติของแต่ละช่วงเวลา 5 ปี โดยแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง จะดำเนินการคู่ขนานไปกับเล่มแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิมที่ประกาศใช้เมื่อเดือนเมษายน 2561 ที่เป็นกิจกรรมในลักษณะภารกิจปกติของหน่วยงาน โดยแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 13 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน 3) ด้านกฎหมาย 4) ด้านกระบวนการยุติธรรม 5) ด้านเศรษฐกิจ 6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) ด้านสาธารณสุข 8) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ 9) ด้านสังคม 10) ด้านพลังงาน 11) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ 12) ด้านการศึกษา 13) ด้านวัฒนธรรม กีฬาแรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านที่ 1 แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
2. ด้านที่ 2 แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
3. ด้านที่ 3 แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย
4. ด้านที่ 6 แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. ด้านที่ 8 แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
6. ด้านที่ 9 แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม
7. ด้านที่ 11 แผนการปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
8. ด้านที่ 12 แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

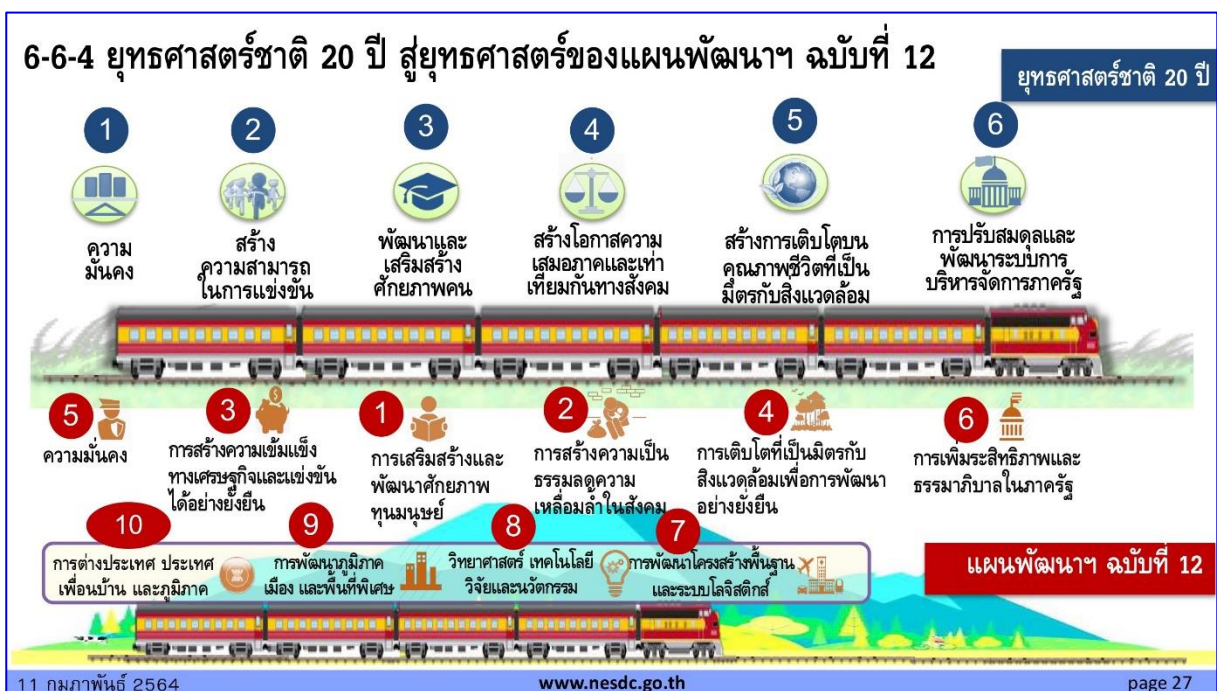
แผนภาพที่ 4 แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (พ.ศ. 2561 – 2565) Big Rocks
 ที่มา : แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง), 2564

แผนภาพที่ 5 แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (พ.ศ. 2561 – 2565) วัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย
 ที่มา : แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง), 2564

2.1.4 แผนระดับที่ 2 : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) สำหรับใช้เป็นแผนพัฒนาประเทศไทยในระยะ 5 ปี ซึ่งเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเตรียมความพร้อม และวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) มีหนึ่งในหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ คือ “การยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ซึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ได้กำหนดให้ยุทธศาสตร์เรื่องการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เป็นยุทธศาสตร์แรกของแผนพัฒนาฯ

แผนภาพที่ 6 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สู่ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564

2.1.5 ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

สาระของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 มีเป้าหมาย เพื่อ “พลิกโฉมประเทศไทยสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน (Transformation to Hi-Value and Sustainable Thailand)” โดยสิ่งที่ต้องทำ คือ การเปลี่ยนผ่านประเทศ หรือการ transform ประเทศใน 4 ด้านหลัก ได้แก่

1. การเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจฐานทรัพยากร ไปสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรมและองค์ความรู้ หรือการมุ่งสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy) ซึ่งมีเป้าหมายให้เศรษฐกิจไทย มีความสามารถในการแข่งขันสูง บนพื้นฐานของการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนา ต่อยอดและใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พร้อมกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเปลี่ยนผ่านจากสังคมที่มีเพียงบางกลุ่มที่เข้าถึงโอกาสไปสู่สังคมที่มีโอกาสสำหรับทุกคน และทุกพื้นที่ หรือการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society) โดยทุกกลุ่มคนมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเต็มศักยภาพ ได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และประเทศมีความเหลื่อมล้ำลดลงทั้งในเชิงธุรกิจ พื้นที่ รายได้ และความมั่นคง

3. การเปลี่ยนผ่านจากการผลิตและการบริโภคที่ทำลายสิ่งแวดล้อมไปสู่วิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีความปลอดภัยหรือการเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living) โดยทุกภาคส่วนในสังคมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสามารถรับมือและมีภูมิคุ้มกันจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

4. การเปลี่ยนผ่านจากกำลังคนทักษะต่ำและภาครัฐที่ล่าสมัย ไปสู่กำลังคนและภาครัฐที่มีสมรรถนะสูงเพื่อเอื้อต่อการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน

ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศไทย (Key Enablers for Thailand's Transformation)

ภายใต้โครงสร้างประกอบในแต่ละด้าน ได้มีการกำหนด “หมุดหมาย” (Milestones) ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ ‘เป็น’ มุ่งหวังจะ ‘มี’ หรือต้องการจะ ‘ขจัด’ ในช่วงระยะเวลา 5 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand ภายในปี 2570 โดยรายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน และหมุดหมาย จำนวน 13 หมุดหมาย มีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added

Economy)

- หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
- หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน
- หมุดหมายที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน
- หมุดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

- ของภูมิภาค
- หมายเหตุที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญ
 - หมายเหตุที่ 6 ไทยเป็นฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัลของอาเซียน
 - องค์ประกอบที่ 2 สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society)
 - หมายเหตุที่ 7 ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้
 - หมายเหตุที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองหลักของภูมิภาคที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ทันทสมัยและน่าอยู่
 - หมายเหตุที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม
 - องค์ประกอบที่ 3 วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living)
 - หมายเหตุที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
 - หมายเหตุที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 - องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation)
 - หมายเหตุที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต
 - หมายเหตุที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

แผนการปฏิรูปประเทศ 13 ด้าน

1 ด้านการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การดำเนินกิจกรรมทาง การเมืองของภาครัฐและภาคประชาชน การพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การตรวจสอบและชี้แจงงาน รัฐ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองอย่างสันติวิธี ความมั่นคงของรัฐ ยุติภัยคุกคามและ ผลประโยชน์แห่งชาติการต่างประเทศ	8 ด้านสื่อสาร มวลชนเทคโนโลยี สารสนเทศ การพัฒนาเนื้อหาสาระและเนื้อหาในสื่อสารสนเทศยุคใหม่ การนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาประเทศ สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ การประชาสัมพันธ์ สื่อภาพพจน์สื่อสารมวลชน การรู้เท่าทันสื่อ ความปลอดภัยสื่อ คุณธรรมและจริยธรรมของสื่อ
2 ด้านการบริหาร ราชการแผ่นดิน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริหารราชการ การอำนวยความสะดวก สะดวกแก่ประชาชน ระบบราชการ โครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐ แผนกำลังคนและ ค่าตอบแทนภาครัฐ การบริหารการบ้านเมืองที่ดี ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การตรวจจ่ายอำนาจ การปกครองท้องถิ่น	9 ด้านสังคม การแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคม ความเปราะบางในสังคม การคุ้มครองผู้บริโภค เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมและสนับสนุนสตรี การวิจัยความเสมอภาคทางการศึกษาด้านคุณค่า กับการพัฒนาสังคม
3 ด้านกฎหมาย การปฏิรูปกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ระบบกฎหมาย ระบบกรรมการ และระบบโทษใน กฎหมายอาญา รัฐธรรมนูญ มาตรา 77 ระบบการยื่นการขอและให้การขอขมกราชกฎหมาย ระบบ ฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐ กลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างกฎหมาย การเสริมสร้างกฎหมาย และการเข้าถึงกฎหมาย	10 ด้าน พลังงาน การบริหารจัดการพลังงาน การอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า การ คิดและการใช้พลังงานทางเลือก
4 ด้าน ยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมยุคใหม่ ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ยุติธรรม ต้นทางยุติธรรม	11 ด้านการป้องกัน และปราบปราม การทุจริตและ ประพฤติมิชอบ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ ประพฤติมิชอบมาตรการและกลไกเพื่อป้องกันและขจัดกาทุจริตและประพฤติมิชอบ การส่งเสริมภาคประชาชนให้มีบทบาทในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระบบคุณธรรมและจริยธรรม
5 ด้านเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การปฏิรูปและฟื้นฟูเศรษฐกิจ หลังวิกฤติการณ์ เศรษฐกิจพอเพียง ระบบภาษีอากร เสถียรภาพ การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ทุกขนาด วิสาหกิจเพื่อสังคม การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ	12 ด้านการศึกษา กลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาคุณภาพและประเมินคุณภาพผู้ประกอบ วิชาชีพครู และอาจารย์ ระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ระบบคุณธรรมของ ผู้ประกอบวิชาชีพครู การจัดการเรียน การสอนทุกระดับ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ทุนทรัพย์ การลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา หลักสูตร ตำรา และเทคโนโลยี ทางการศึกษา บทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ในการปฏิรูปการศึกษา การวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ การขอเสนอสิทธิการถือ
6 ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอย การระดมทุนเพื่อจัดการปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีธรรมศาสตร์ การวิจัยและนำองค์ความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิต การวางผังเมืองและการพัฒนาเมือง	13 วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การนำหลักการทางศาสนาไปใช้ในการพัฒนาจิตใจ ปัญญาและการพัฒนาประเทศ มรดกทางวัฒนธรรม เกษัตริย์เกษตรชาติ การส่งเสริมและพัฒนาภาคการผลิตสุขภาพ การนำเทคโนโลยีพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคง การส่งเสริมการมีงานทำ การคุ้มครองแรงงานที่มีคุณภาพโดยมี สุขอนามัย ความเป็นธรรมและสวัสดิการที่ดี การประกันสังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านความมั่นคง สุขภาพ และปัจจัย ในการดำรงชีวิต
7 ด้าน สาธารณสุข ระบบการแพทย์ปฐมภูมิ เวชศาสตร์ครอบครัว การบริหารจัดการหลักประกันสุขภาพ การป้องกัน และรักษาโรคติดต่อ การบริหารบุคลากรทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสาธารณสุข เภสัชศาสตร์ ภูมิปัญญาพื้นบ้านแพทย์แผนไทย การส่งเสริมสุขภาพกายและจิต การควบคุมและป้องกันโรค การวิจัยพัฒนาและการฟื้นฟูสุขภาพ	

หมายเหตุ (12) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 พ.ค. 62 โดยมีระยะเวลาจัดดำเนินการ 2 ปี และ (13) แผนปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามมติ ครม. วันที่ 30 มิ.ย. 63

แผนภาพที่ 7 แผนการปฏิรูปประเทศ 13 ด้านสู่การพลิกโฉมประเทศสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand
ที่มา : ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564

2.1.6 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ จัดเป็นแผนระดับที่ 2 ตามนัยมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เรื่อง แนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีรองรับ ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจัดเป็นแผนระดับที่ 1 ด้วย สำหรับการขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง หรือกำหนดแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อสนับสนุน และประสานการบูรณาการดำเนินงานให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ในอันที่จะ สนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ

แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ มีเกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาที่จะมีส่วนในการ สนับสนุน อาทิเช่น

1. การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์
2. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติภายใต้การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. การสร้างความสามัคคีปรองดอง
4. การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
5. การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยทุจริต
6. การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์
7. การรักษาความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.1.7 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เป็นแผนที่วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัด การศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มี คุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการ จัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียม และทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของสังคม (All For Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

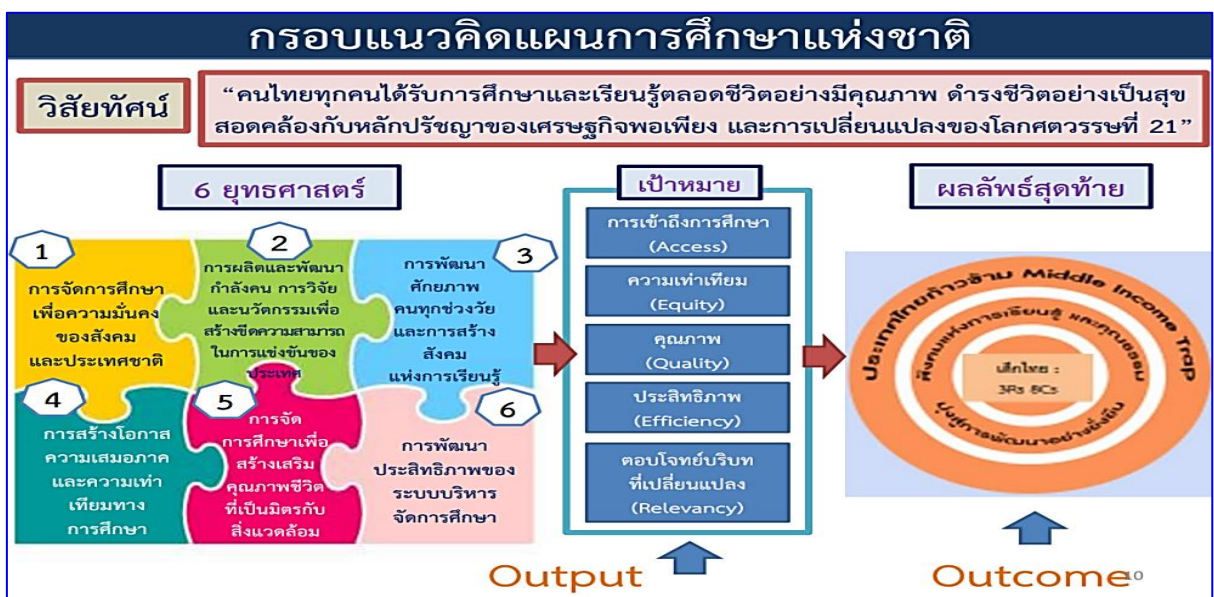
วิสัยทัศน์ : คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ
3. เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือกันกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

แผนภาพที่ 8 ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนา ฉบับที่ 12 กับแผนการศึกษาแห่งชาติ
ที่มา : สำนักงานงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560

แผนภาพที่ 9 กรอบแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติ
ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560

2.2 สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดภาคเหนือตอนบนและบริบทที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน แบ่งตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนพิเศษ 281ง หน้า 14 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2560 เรื่อง การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ 3) ข้อ 6 ภาคเหนือ ประกอบด้วย

(1) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน โดยให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

(2) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่ โดยให้จังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด โดยมีที่ตั้งและอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีดินแดนที่อยู่เหนือสุด คืออำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีเทือกเขาแดนลาว แม่น้ำสาย และแม่น้ำรวกกันเขตแดน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวดินแดนที่อยู่ตะวันออกสุด คือ อำเภอปัว จังหวัดน่าน มีเทือกเขาหลวงพระบาง กันเขตแดน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ดินแดนที่อยู่ตะวันตกสุด คือ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแม่น้ำเมยและแม่น้ำสาละวิน กันเขตแดน

ทิศใต้ติดต่อกับภาคเหนือตอนล่าง คือจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย และตาก

แผนภาพที่ 10 เขตพื้นที่ภูมิศาสตร์แบ่งตามกลุ่มจังหวัด

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

สำนักพัฒนาระบบราชการส่วนภูมิภาคฯ สำนักงาน ก.พ.ร, 2560

2.2.2 กระทรวงศึกษาธิการ

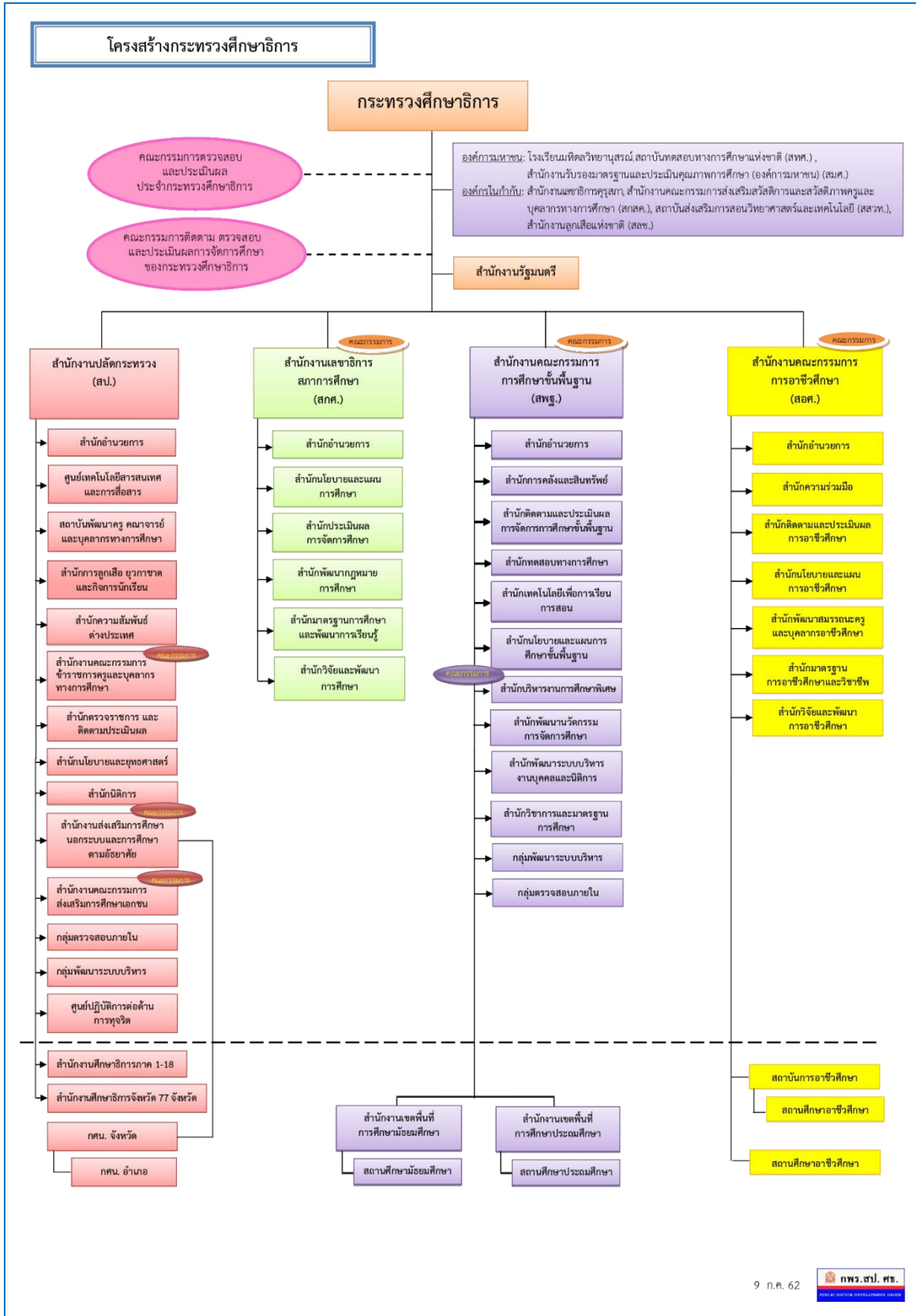
เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2435 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้มีการก่อตั้ง “กระทรวงธรรมการ” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ดูแลศาสนา การศึกษา การพยาบาล และพิพิธภัณฑ (ต่อมาได้มีการแยกหน่วยงานต่าง ๆ ออกไป) ซึ่งกระทรวงธรรมการมีการเปลี่ยนชื่อไปมาหลายครั้งระหว่างชื่อ “กระทรวงธรรมการ” และ “กระทรวงศึกษาธิการ” สมัยที่กระทรวงศึกษาธิการยังเป็นกระทรวงธรรมการ อยู่ทรงพระราชทานตราบุษบกประทีป ซึ่งเป็นพระราชสัญลักษณ์เก่า เป็นตราตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2436 โปรดให้เลื่อนตราบุษบกตามประทีปไปเป็นตราตำแหน่งอธิบดีกรมศึกษาธิการ จึงพระราชทานตราพระเพลิงทรงระมาตซึ่งเป็นตราเก่าให้เป็นตราตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ใช้ดำเนินกระแสนพระบรมราชโองการไปในที่ต่าง ๆ คู่กับตราเสมาธรรมจักรซึ่งใช้ดำเนินกระแสนพระบรมราชโองการที่มีถึงพระสงฆ์

สมัยรัชกาลที่ 6 โปรดให้ยกเลิกตราพระเพลิงทรงระมาต แล้วให้สร้างตราเสมาธรรมจักร “เหตุที่ทรงเปลี่ยน โดยที่ทรงพระราชดำริว่า นามเสนาบดีกระทรวงธรรมการก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นไว้ตามนามในตำแหน่งเดิมแล้ว (คือ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดีซึ่งในพระธรรมนูญใช้ตรากล่าวว่า ถือตราเสมาธรรมจักร)” แต่ตราเก่าเป็นรูปจักรวาลอยู่ในบุษบก แล้วมีใบเสมาขนานอยู่สองข้าง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ชอบพระราชหฤทัย จึงโปรดให้ทำตราเสมาธรรมจักรขึ้นใหม่ ตราเสมาธรรมจักรที่โปรดให้สร้างขึ้นใหม่รูปกลม มีลายเสมาตั้งบนฐาน มีอักษรขอม พุ. ส. นิ. ม. หัวใจพระอริยสัจ อยู่ที่ขอบเบื้องบนเสมา

กระทรวงธรรมการมีการเปลี่ยนชื่อไปมาหลายครั้งระหว่างชื่อ “กระทรวงธรรมการ” และ “กระทรวงศึกษาธิการ” อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2484 ก็ได้ใช้ชื่อว่า “กระทรวงศึกษาธิการ” ตั้งแต่นั้นมา เหตุที่ตรากระทรวงศึกษาธิการเป็นรูปเสมาธรรมจักร น่าจะเป็นเพราะว่าแต่ก่อนดูแลกิจการในพระศาสนาด้วย โดยมีการรวมการศึกษาและศาสนาเข้าด้วยกัน และมีการแยกออกจากกันและกลับมารวมกันอีกหลายครั้ง ปัจจุบันกรมการศาสนา ย้ายไปสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม เครื่องหมายราชการของกระทรวงธรรมการ (ปัจจุบันคือกระทรวงศึกษาธิการ) แห่งราชอาณาจักรไทย “เป็นรูปเสมาธรรมจักร”

แผนภาพที่ 11 โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ
 ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2562

2.2.3 สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม 2559 เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีเอกภาพ และสามารถประสานเชื่อมโยงและบูรณาการภารกิจในเรื่องการศึกษาของประเทศ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารงานโดยประชารัฐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปการศึกษอันจะส่งผลในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

(1) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555

(2) คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 1693/2555 เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2555

(3) คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 1694/2555 เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2555

(๔) บรรดาคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาคที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 2 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดรวมทั้งการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่

(2) สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา

(๓) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในพื้นที่รับผิดชอบ

(4) สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ

(5) ประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนา อย่างบูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัด โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก

(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 3 ให้มีศึกษาธิการภาค เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ในสำนักงานศึกษาธิการภาค ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาจให้มีรองศึกษาธิการภาค จำนวนไม่เกินหนึ่งคนเพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการภาค ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง ศึกษาธิการภาคและรองศึกษาธิการภาคจากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เสนอ

ข้อ 4 ในแต่ละจังหวัด ให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมาย และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และการปฏิบัติงาน ราชการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดมอบหมาย

(2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางานด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับ จังหวัด

(3) สั่งการ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือ หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ

(4) จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงาน ในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

(5) ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด

ข้อ 5 ให้มีศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศึกษาธิการภาค โดยอาจให้มีรองศึกษาธิการจังหวัด จำนวนไม่เกินหนึ่งคนเพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการจังหวัด ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งศึกษาธิการจังหวัดและรองศึกษาธิการจังหวัดจากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 6 ให้โอนอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เฉพาะงานที่เกี่ยวกับบ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด

ข้อ 7 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาคที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาคตามข้อ 2 ทั้งนี้ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

ข้อ 8 ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ในจังหวัดต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในจังหวัดนั้น ๆ ไปพลางก่อน แล้วแต่กรณี

ข้อ 9 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 10 คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พ.ศ. 2559 กระทรวงศึกษาธิการประกาศจัดตั้ง "สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 18" ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 22 มีนาคม 2559 เพื่อให้การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามข้อ 2 และ ข้อ 7 ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม 2559 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศให้ตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ข้อ 1 สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (ศธภ.1 ในปัจจุบัน) ตั้งอยู่ที่จังหวัดปทุมธานี รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี

ให้อิโณบรรดาภิการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี ภาระผูกพัน ขำราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 4 และ ภาค 13 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ตามวรรคหนึ่ง

ให้สำนักงานศึกษาธิการภาค 4 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ตามประกาศนี้

ข้อ 2 สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดลพบุรี รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดชัยนาท จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง

ให้อิโณบรรดาภิการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี ภาระผูกพัน ขำราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ตามประกาศนี้

ข้อ 3 สำนักงานศึกษาธิการภาค 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสระแก้ว

ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 ตามวรรคหนึ่งไปพลางก่อน

ข้อ 4 สำนักงานศึกษาธิการภาค 4 ตั้งอยู่ที่จังหวัดราชบุรี รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี

ให้อิโณบรรดาภิการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี ภาระผูกพัน ขำราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 6 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค 4 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 4 ตามประกาศนี้

ข้อ 5 สำนักงานศึกษาธิการภาค 5 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร

ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการภาค 5 ตามวรรคหนึ่งไปพลางก่อน

ข้อ 6 สำนักงานศึกษาธิการภาค 6 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัด ชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้ง สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็น ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 6 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 6 ตามประกาศนี้

ข้อ 7 สำนักงานศึกษาธิการภาค 7 ตั้งอยู่ที่จังหวัดภูเก็ต รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัด กระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดระนอง

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 10 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้ง สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็น ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 7 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 7 ตามประกาศนี้

ข้อ 8 สำนักงานศึกษาธิการภาค 8 ตั้งอยู่ที่จังหวัดยะลา รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัด นราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 12 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้ง สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็น ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 8 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 8 ตามประกาศนี้

ข้อ 9 สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ตั้งอยู่ที่จังหวัดชลบุรี รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัด จันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด และจังหวัดระยอง

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 5 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้ง สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็น ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ตามประกาศนี้

ข้อ 10 สำนักงานศึกษาธิการภาค 10 ตั้งอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่ จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 7 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้ง

สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค 10 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 10 ตามประกาศนี้

ข้อ 11 สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสกลนคร รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสกลนคร

ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามวรรคหนึ่งไปพลางก่อน

ข้อ 12 สำนักงานศึกษาธิการภาค 12 ตั้งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด

ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการภาค 12 ตามวรรคหนึ่งไปพลางก่อน

ข้อ 13 สำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ตั้งอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๓ และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ตามประกาศนี้

ข้อ 14 สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 8 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ตามประกาศนี้

ข้อ 15 สำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ตามประกาศนี้

ข้อ 16 สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงราย รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการภาค 16 ตามวรรคหนึ่งไปพลางก่อน

ข้อ 17 สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ตั้งอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดตาก จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค 17 และเป็นที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ตามประกาศนี้

ข้อ 18 สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ตั้งอยู่ที่จังหวัดกำแพงเพชร รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร และจังหวัดอุทัยธานี

ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ตามวรรคหนึ่งไปพลางก่อน

พ.ศ. 2562 กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2562 เรื่อง สถานที่จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ขอระบุที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 10 แห่ง ดังนี้

1. สำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ตั้งอยู่เลขที่ 2 ถนนห้วยแก้ว ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50300 รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน

2. สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 ตั้งอยู่เลขที่ 1115/23 ถนนอุตรกิจ ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57000 รับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

3. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 156 หมู่ 3 ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50180

4. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่เลขที่ 98/1 ถนนขุนลุมประพาส ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58000

5. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน ตั้งอยู่ที่ ศูนย์ราชการจังหวัดลำพูน 199 หมู่ที่ 11 ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่-ลำปาง ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51000

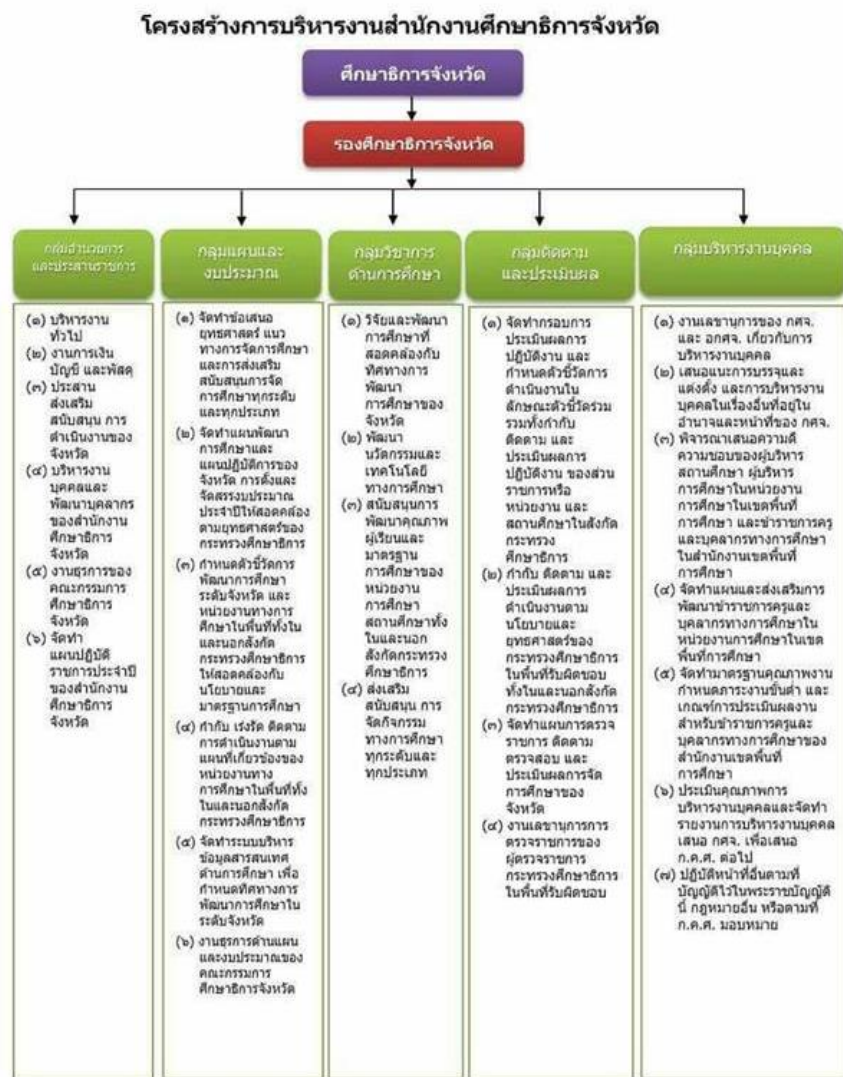
6. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำปาง ตั้งอยู่เลขที่ 151 ถนนพระบาท ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52000

7. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่เลขที่ 57/33 หมู่ 22 อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57000

8. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ตั้งอยู่เลขที่ 588 หมู่11 ถนนสนามกีฬา ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56000

9. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน ตั้งอยู่เลขที่ 506 ถนนสมุนเทวราช ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55000

10. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ ตั้งอยู่เลขที่ 6 1-3 ซอยคุ้มเดิม ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54000

แผนภาพที่ 12 โครงสร้างการบริหารงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
 ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2562

2.2.4 กรอบสาระสำคัญของแผนพัฒนาแผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดนของกระทรวงศึกษาธิการ

(1) วิสัยทัศน์

นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในพื้นที่ชายแดนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อยู่ร่วมกันอย่างมั่นคงและยั่งยืน

(2) พันธกิจ

- 1) จัดการศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษา และประชาชน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
- 2) เสริมสร้างศักยภาพประชาชนใหม่ทักษะอาชีพ มีงานทำสอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาของพื้นที่ชายแดน
- 3) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และประชาชน อยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย

(3) เป้าประสงค์

- 1) นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในพื้นที่ชายแดนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
- 2) ประชาชนมีทักษะอาชีพ มีงานทำ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาของพื้นที่ชายแดน
- 3) นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในพื้นที่ชายแดนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย

(4) ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของพื้นที่ชายแดน

แนวทางการดำเนินงาน

1. สร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีความจงรักภักดีและอำรรรักษาสถาบันหลักของชาติ ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ปลุกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสำนึกในความเป็นไทย
4. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ให้ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และปัญหา

อื่นๆทางสังคม

6. เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว และชุมชน

ผ่านสถาบันการศึกษาและระบบการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มทักษะอาชีพ และการมีงานทำในพื้นที่ชายแดน และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

1. ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นที่และความต้องการพัฒนาของพื้นที่ชายแดน เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนมีทักษะอาชีพและมีงานทำ
2. พัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ
3. สร้างความร่วมมือในการพัฒนาทักษะอาชีพกับหน่วยงานภายนอก
4. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในพื้นที่ชายแดน

แนวทางการดำเนินงาน

1. พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และการใช้ภาษาแม่ของผู้เรียน
2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนทุกคนทุกระดับและประเภทการศึกษา
3. ส่งเสริมการปลูกฝัง บ่มเพาะ และกล่อมเกลาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ (พึงพาตนเอง ซื่อสัตย์ มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม) ของครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตรหลาน โดยใช้กิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตประจำวัน
4. จัดกิจกรรมหล่อหลอมพฤติกรรมและวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ ให้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของคนในสังคมไทย อาทิ การตรงต่อเวลา การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างการทำงานเป็นกลุ่มคณะ
5. ส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน ผ่านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและหลากหลาย อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ชุมชน ฯลฯ สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้รับบริการแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง

6. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนทุกคนทุกระดับและประเภทการศึกษาให้ความรู้และเสริมสร้างการมีสุขภาพอนามัยที่ดี

7. ให้ความรู้และเสริมสร้างการมีสุขภาพอนามัยที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางการศึกษา

ในพื้นที่ชายแดน

แนวทางการดำเนินงาน

1. สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา การให้บริการทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกระดับและประเภทการศึกษา

3. พัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน และจัดให้มีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมและการศึกษาทางไกลระบบต่าง ๆ อาทิ DLIT, DLTV, ETV

4. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนทุกระดับ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ชายแดน

แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้สำหรับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัยและนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

แนวทางการดำเนินงาน

1. เร่งพัฒนาสถานศึกษาให้มีมาตรฐานการจัดการศึกษาที่ทัดเทียมหรือใกล้เคียงกัน

2. ปรับปรุงประสิทธิภาพการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นระบบครบวงจร

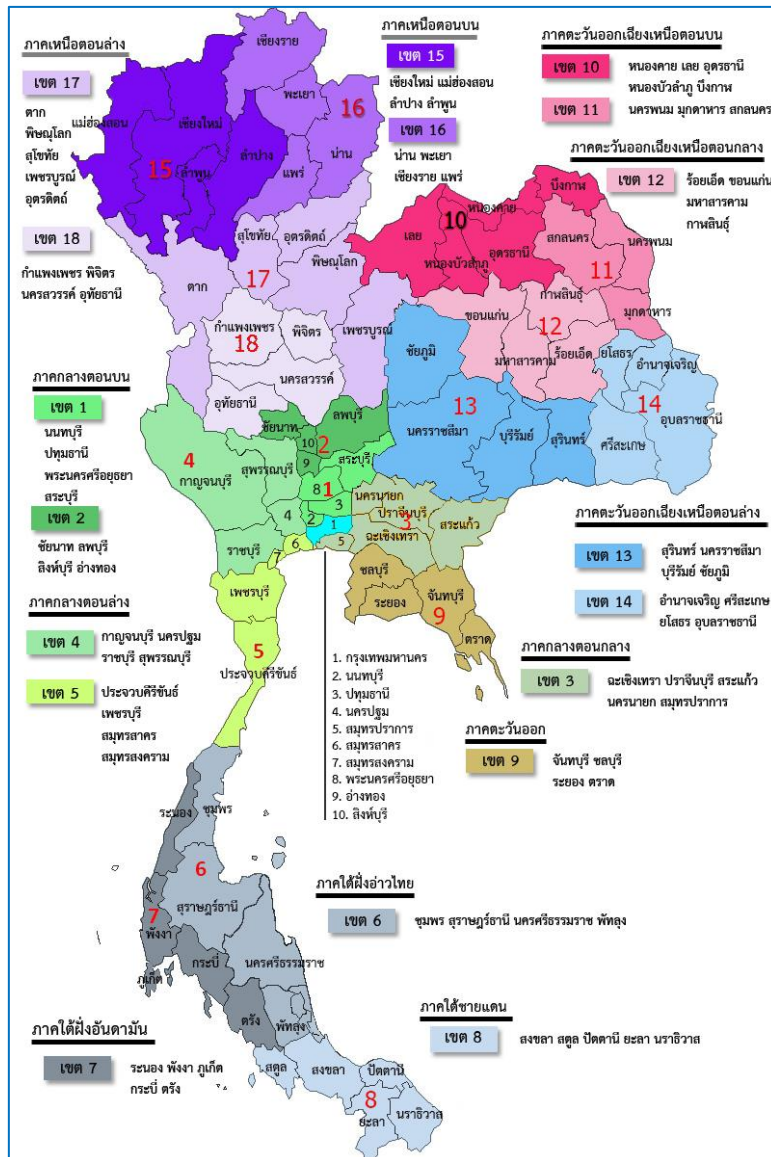
3. พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ให้มีจำนวนและศักยภาพเพียงพอ
4. จัดตั้งกลุ่มโรงเรียนที่จัดการศึกษาโรงเรียนจังหวัดชายแดน ให้เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะ
5. ปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ วิทยฐานะ การดำเนินการด้านครุภัณฑ์และอาคารประกอบให้สอดคล้องกับพื้นที่
6. กำหนดมาตรการและแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมทางการศึกษา

(5) พื้นที่จังหวัดชายแดนในความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบจังหวัดชายแดน	จำนวนจังหวัด/อำเภอ	ชื่ออำเภอ
สำนักงานศึกษาธิการภาค 3	1 จังหวัด 4 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว	4 อำเภอ	คลองหาด ตาพระยา อรัญประเทศ โคกสูง
สำนักงานศึกษาธิการภาค 4	2 จังหวัด 7 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี	5 อำเภอ	เมืองกาญจนบุรี ไทรโยค ทองผาภูมิ สังขละบุรี ด่านมะขามเตี้ย
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี	2 อำเภอ	สวนผึ้ง บ้านคา
สำนักงานศึกษาธิการภาค 5	2 จังหวัด 10 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี	2 อำเภอ	หนองหญ้าปล้อง แก่งกระจาน
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	8 อำเภอ	เมืองประจวบคีรีขันธ์ กุยบุรี ทับสะแก บางสะพาน ปราณบุรี บางสะพานน้อย หัวหิน สามร้อยยอด
สำนักงานศึกษาธิการภาค 6	1 จังหวัด 1 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชุมพร	1 อำเภอ	ท่าแซะ
สำนักงานศึกษาธิการภาค 7	1 จังหวัด 1 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระนอง	1 อำเภอ	กระบุรี
สำนักงานศึกษาธิการภาค 9	2 จังหวัด 6 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี	2 อำเภอ	โป่งน้ำร้อน สอยดาว
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด	4 อำเภอ	เมืองตราด คลองใหญ่ บ่อไร่ เกาะกูด

หน่วยงานที่รับผิดชอบจังหวัดชายแดน	จำนวนจังหวัด/อำเภอ	ชื่ออำเภอ
สำนักงานศึกษาธิการภาค 10	3 จังหวัด 16 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย	6 อำเภอ	ท่าบ่อ ศรีเชียงใหม่ เมืองหนองคาย สังคม โพธิสัย รัตนวาปี
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย	6 อำเภอ	เชียงคาน ปากชม ด่านซ้าย ภูเรือ ท่าลี่ นาแห้ว
3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ	4 อำเภอ	เมืองบึงกาฬ บึงโขงหลง บุงคลา ปากคาด
สำนักงานศึกษาธิการภาค 11	2 จังหวัด 7 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม	4 อำเภอ	เมืองนครพนม ท่าอุเทน บ้านแพง ธาตุพนม
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร	3 อำเภอ	เมืองมุกดาหาร ดอนตาล ห้วยน้ำใหญ่
สำนักงานศึกษาธิการภาค 13	3 จังหวัด 14 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอำนาจเจริญ	1 อำเภอ	ชานุมาน
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี	10 อำเภอ	ศรีเมืองใหม่ โขงเจียม เขมราฐ นาจะ หลวย บุณฑริก โพธิ์ไทร สิรินคร นาตาล น้ำยืน น้ำขุ่น
3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ	3 อำเภอ	ภูสิงห์ ขุนหาญ กันทรลักษ์
สำนักงานศึกษาธิการภาค 14	2 จังหวัด 6 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์	2 อำเภอ	ละหานทราย บานกรวด
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์	4 อำเภอ	กาบเชิง สังขะ บัวเขต พนมดงรัก
สำนักงานศึกษาธิการภาค 15	2 จังหวัด 12 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่	5 อำเภอ	เชียงดาว ฝาง แม่ฮาย เวียงแหง ไชยปราการ
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	7 อำเภอ	เมืองแม่ฮ่องสอน ขุนยวม ปาย แม่สะเรียง แม่ลาน้อย สบเมย ปางมะผา
สำนักงานศึกษาธิการภาค 16	3 จังหวัด 16 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย	7 อำเภอ	เชียงของ เชียงแสน เวียงแก่น เทิง แม่สาย แม่ฟ้าหลวง แม่จัน
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา	2 อำเภอ	ภูซาง เชียงคำ

หน่วยงานที่รับผิดชอบจังหวัดชายแดน	จำนวนจังหวัด/อำเภอ	ชื่ออำเภอ
3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน	7 อำเภอ	แม่จริม นาน้อย เวียงสา ทุ่งช้าง บ่อเกลือ สองแคว เฉลิมพระเกียรติ
สำนักงานศึกษาธิการภาค 17	3 จังหวัด 8 อำเภอ	
1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุตรดิตถ์	2 อำเภอ	น้ำปาด บ้านโคก
2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก	1 อำเภอ	ชาติตระการ
3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตาก	5 อำเภอ	แม่ระมาด พบพระ ทาสองยาง แม่สอด อุมผาง

แผนที่ 13 พื้นที่เขตตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ
ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2560

2.3 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร

2.3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร

McKinsey 7-s Framework เป็นเครื่องมือทางการบริหารอีกหนึ่งชนิดที่สามารถนำมาช่วยในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวถูกคิดค้นขึ้นมา โดย Thomas J. Peters และ Robert H. Waterman ที่ปรึกษาบริษัท McKinsey Company ในปี ค.ศ. 1978 ซึ่งต่อมาแนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาตีพิมพ์ไว้ในหนังสือที่ชื่อว่า In Search of Excellence ซึ่งเป็นหนังสือที่ขายดีเป็นอย่างมากในปี ค.ศ. 1982 โดยหลักการของแนวคิดนี้ คือ ต้องการนำเสนอกรอบการประเมินองค์กรในด้านประสิทธิภาพขององค์กรที่มาจากความสัมพันธ์ของปัจจัยองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้ง 7 ปัจจัยที่อยู่ภายในองค์กร ดังนี้

S1 - กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) คือ แผนการใช้ทรัพยากรทั้งหมดขององค์กรที่มีอยู่เพื่อบรรลุจุดหมายที่วางไว้ กลยุทธ์เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และการกระทำต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งที่เป็นอุปสรรค และโอกาสต่อความสำเร็จ

S2 - โครงสร้างองค์กร (Structure) คือ รูปแบบของการจัดองค์การแสดงความสัมพันธ์และสายการบังคับบัญชา กำหนดขอบเขต หน้าที่ความรับผิดชอบ รูปแบบองค์กรอาจจะเป็นแบบการรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจ หรือกระจายอำนาจการตัดสินใจ

S3 - ระบบปฏิบัติงาน (System) คือ ระบบหรือขั้นตอนการดำเนินงานภายในองค์กร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบการวางแผน ระบบด้านงบประมาณและระบบบัญชี ระบบในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ซึ่งระบบหรือขั้นตอนการทำงานเหล่านี้จะบ่งบอกถึงวิธีการทำงานต่าง ๆ ขององค์กร

S4 - บุคลากร (Staff) คือ การบริหารงานทรัพยากรบุคคล ที่รวมถึงตั้งแต่การพิจารณาคัดเลือกพนักงาน การบรรจุพนักงานให้เหมาะสมกับงาน การพัฒนาความสามารถของพนักงาน การควบคุม ติดตามประเมินผลการทำงานและการให้เงินเดือน รางวัล หรือแม้แต่การลงโทษให้ออกจากงาน เป็นต้น.

S5 - ทักษะ ความรู้ความสามารถ (Skill) คือ ความเชี่ยวชาญ ความโดดเด่นความสามารถในการทำงานของพนักงาน องค์กรจำเป็นต้องมีพนักงานที่มีทักษะเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก

S6 - รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) ของผู้บริหาร คือ ผู้นำองค์กรมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร ผู้นำองค์กรต้องเป็นแบบอย่างของพนักงาน รู้จักสร้างวัฒนธรรมองค์กร ที่ช่วยให้องค์กรเดินไปสู่ความสำเร็จ

S7 - คุณค่าหรือค่านิยมร่วม (Shared Value) คือ สิ่งที่คนทั้งองค์การยึดถือร่วมกัน มุ่งมั่นในสิ่งเดียวกัน ทำโดยไม่มีการบังคับ แต่เป็นวัฒนธรรมองค์การ วิธีปฏิบัติ ปรัชญาการทำงานที่ทุกคนยอมรับ และทำตาม ค่านิยมร่วมเปรียบเสมือนหัวใจขององค์การที่เชื่อมประสานองค์การเข้าด้วยกัน

โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของจังหวัดชายแดนภาคเหนือตอนบน โดยใช้ 7S มีดังนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรโดยใช้ 7S

7'S Model	จุดแข็ง (Strengths : S)	จุดอ่อน (Weaknesses : W)
1. กลยุทธ์ของ องค์การ (Strategy)	S1 มีวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานและการพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ S2 มีการบูรณาการการทำงานการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษา ระดับการศึกษา ชั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา	W1 มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง ทำให้นโยบายของหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง W2 การแปลงยุทธศาสตร์ลงสู่การปฏิบัติ ยังไม่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้งานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์
2. โครงสร้าง องค์การ (Structure)	S3 เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาของภาคเหนือ มีสถานศึกษาทั้งระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับรองรับรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย S4 มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เอื้อต่อการเรียนรู้	W3 มีความแตกต่างในเชิงคุณภาพของโรงเรียน แต่ละสังกัดในเรื่อ งขนาด ที่ตั้งในเมือง/นอกเมือง ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร และทรัพยากรทางการศึกษา W4 จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
3. ระบบ ปฏิบัติงาน (System)	S5 มีระบบติดตาม/ ประเมินผลงาน โดยการดำเนินการตามนโยบายของการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	W5 การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินที่เน้นเอกสาร ไม่เน้นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเชิงประจักษ์ W6 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เป็นระบบขาดการแนะแนวในการศึกษาต่อของผู้เรียน
4. บุคลากร (Staff)	S6 มีอัตรากำลังข้าราชการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาเพียงพอ เพื่อทำหน้าที่ในหน่วยงาน และจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน S7 มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในพื้นที่จำนวนมาก ที่ได้รับการยอมรับและพร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น	W7 สถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนมีครูไม่เพียงพอ บางแห่งครูเกิน ครูสอนไม่ตรงกับวุฒิ การศึกษารวมทั้งขาดบุคลากรสายสนับสนุนด้านการศึกษา W8 การผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น

7'S Model	จุดแข็ง (Strengths : S)	จุดอ่อน (Weaknesses : W)
		W9 ผู้ปกครองมีฐานะยากจน อาศัยอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ขาดช่องทางหารายได้ การคมนาคมลำบาก ทำให้มีผลกระทบต่อการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ หรือสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่
5. ทักษะความรู้ความสามารถ (Skill)	S8 บุคลากรมีการศึกษาในระดับสูง มีความรู้ทักษะ และความชำนาญงานในงานที่รับผิดชอบ เฉพาะตัวสูง	W10 บุคลากรต่างคนต่างทำงาน และขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน
6. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	S9 เน้นเครือข่ายการทำงานส่งผลให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ S10 มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัด หลากหลายโครงการ สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารที่เข้าร่วมโครงการได้รับโอกาสในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น	W11 การประสานงานข้ามสายบังคับบัญชาถึงผู้ปฏิบัติโดยตรง ส่งผลให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ปฏิบัติไม่ทราบข้อมูล
7. คุณค่าหรือค่านิยมร่วม (Shared Value)	S11 องค์กรมีวิสัยทัศน์ เป้าหมายการทำงานร่วมกัน S12 เน้นการทำงานเป็นทีม	W12 ช่องว่างระหว่างวัยของคนในองค์กรทำให้มีทัศนคติในการทำงานต่างกัน

2.3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดยใช้ C-Pest (C- PEST Analysis)

เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วยปัจจัย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านผู้รับบริการ (Customer : C) วิเคราะห์ผู้รับบริการ ซึ่งประกอบด้วย นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป นายจ้าง สถานประกอบการ สภาหอการค้า สมาอุตสาหกรรม ฯลฯ เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ

2) ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal : P) วิเคราะห์ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ กฎหมาย นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

3) ด้านเศรษฐกิจ (Economic : E) วิเคราะห์สภาพและแนวโน้มเศรษฐกิจที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจถดถอยเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและคุณภาพชีวิตประชาชน

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Society : S) ปัญหาการความเหลื่อมล้ำและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศ

5. ด้านเทคโนโลยี (Technological : T) วิเคราะห์ในเรื่องความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบต่อหน่วยงานและการศึกษาของประเทศ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก C-PEST

ด้านการวิเคราะห์	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
1. ด้านผู้รับบริการ (Customer : C)	O1 ผู้รับบริการยังมีความเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาการศึกษาของกระทรวง	T1 ความหลากหลายของชนเผ่าพื้นที่สูงและชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา T2 ผู้ปกครองมีค่านิยมให้บุตรหลานเข้าเรียนต่อในสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษา ซึ่งตรงข้ามกับทิศทางของการพัฒนาประเทศ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และไม่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน
2. ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal : P)	O2 รัฐมีการประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ และการเข้าถึงคุณภาพการศึกษายุคใหม่ O3 มีงบประมาณสำหรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	T3 งบประมาณของประเทศมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาการศึกษา
3. ด้านเศรษฐกิจ (Economic : E)	O4 มีฐานเศรษฐกิจที่เป็นต้นทุนกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขา เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ทำให้เกิดรายได้และช่องทางทำงานของคนในพื้นที่	T4 ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้คนยากจนต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษามากกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย โดยเฉพาะครอบครัวที่อาศัยบนพื้นที่สูงหรือในพื้นที่ทุรกันดาร T5 รายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และมีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19

ด้านการวิเคราะห์	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Society : S)	O5 มีทุนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ผู้คนมีความเป็นมิตร รวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ที่เป็นอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า	T6 การย้ายที่อยู่อาศัยของประชากรและการแฝงเข้ามาทำงานของคนต่างด้าวมีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาและมีผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณสุขโรค และโครงสร้างพื้นฐาน T7 สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวาง ห่างไกล และการคมนาคมไม่สะดวกปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา T8 ปัญหายาเสพติดเนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนมีช่องทางพักและลำเลียงยาเสพติดหลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อการร้ายข้ามชาติ ส่งผลต่อมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่
5. ด้านเทคโนโลยี (Technological: T)	O6 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ทั่วถึงทุกพื้นที่ ทำให้มีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย มีรูปแบบตามความเหมาะสม แก้ไขปัญหาการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลได้ เช่น การเรียนแบบ On site การเรียน แบบ On air และการเรียนแบบ On line เป็นต้น	T9 การเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีที่ง่ายและรวดเร็วของเด็กนักเรียน ทำให้เด็กนักเรียนขาดสมาธิในการเรียน และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม ตลอดจนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามเป้าหมาย

2.4 การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SWOT Analysis)

สภาพแวดล้อมภายใน

จุดแข็ง (Strengths)

1. มีวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานและการพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่
2. มีการบูรณาการการทำงานการศึกษาร่วมกับ หน่วยงานที่จัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
3. เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาของภาคเหนือมีสถานศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับรองรับรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย
4. มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เอื้อต่อการเรียนรู้
5. มีระบบติดตาม/ ประเมินผลงาน โดยการดำเนินการตามนโยบายของการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)
6. มีอัตรากำลังข้าราชการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาเพียงพอ เพื่อทำหน้าที่ในหน่วยงาน และจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในพื้นที่จำนวนมาก ที่ได้รับการยอมรับและพร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น
8. บุคลากรมีการศึกษาในระดับสูง มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญงานในงานที่รับผิดชอบ เฉพาะตัวสูง
9. เน้นเครือข่ายการทำงานส่งผลให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
10. มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัด หลากหลายโครงการ สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารที่เข้าร่วมโครงการได้รับโอกาสในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น
11. องค์กรมีวิสัยทัศน์ เป้าหมายการทำงานร่วมกัน
12. เน้นการทำงานเป็นทีม

จุดอ่อน (Weakness)

1. มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงทำให้นโยบายของหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง
2. การแปลงยุทธศาสตร์ลงสู่การปฏิบัติยังไม่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้งานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์
3. มีความแตกต่างในเชิงคุณภาพของโรงเรียนแต่ละสังกัดในเรื่องขนาด ที่ตั้งในเมือง/นอกเมือง ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร และทรัพยากรทางการศึกษา

4. จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
5. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินที่เน้นเอกสาร ไม่เน้นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเชิงประจักษ์
6. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เป็นระบบขาดการแนะแนวในการศึกษาต่อของผู้เรียน
7. สถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนมีครูไม่เพียงพอ บางแห่งครูเกิน ครูสอนไม่ตรงกับวุฒิการศึกษา รวมทั้งขาดบุคลากรสายสนับสนุนด้านการศึกษา
8. การผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น
9. ผู้ปกครองมีฐานะยากจน อาศัยอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ขาดช่องทางหารายได้ การคมนาคมลำบาก ทำให้มีผลกระทบต่อการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ หรือสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่
10. บุคลากรต่างคนต่างทำงาน และขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน
11. การประสานงานข้ามสายบังคับบัญชาถึงผู้ปฏิบัติโดยตรง ส่งผลให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ปฏิบัติไม่ทราบข้อมูล
12. ช่องว่างระหว่างวัยของคนในองค์กรทำให้มีทัศนคติในการทำงานต่างกัน

สภาพแวดล้อมภายนอก

โอกาส (Opportunities)

1. ผู้รับบริการยังมีความเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อพัฒนาการศึกษาของกระทรวง
2. รัฐมีการประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ และการเข้าถึงคุณภาพการศึกษายุคใหม่
3. มีงบประมาณสำหรับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. มีฐานเศรษฐกิจที่เป็นต้นทุนกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขา เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ทำให้เกิดรายได้และช่องทางทำงานของคนในพื้นที่
5. มีทุนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ผู้คนมีความเป็นมิตรรวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่เป็นอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า

6. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ทั่วถึงทุกพื้นที่ ทำให้มีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย มีรูปแบบตามความเหมาะสม แก้ไขปัญหาการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลได้ เช่น การเรียนแบบ On site การเรียน แบบ On air และการเรียนแบบ On line เป็นต้น

ภาวะคุกคาม (Threats)

1. ความหลากหลายของชนเผ่าพื้นที่สูง และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ผู้ปกครองมีค่านิยมให้บุตรหลานเข้าเรียนต่อในสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษา ซึ่งตรงข้ามกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษา ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และไม่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน
3. งบประมาณของประเทศมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาการศึกษา
4. ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้ คนยากจนต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษามากกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย โดยเฉพาะครอบครัวที่อาศัยบนพื้นที่สูง หรือในพื้นที่ทุรกันดาร
5. รายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และมีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19
6. การย้ายที่อยู่อาศัยของประชากรและการแฝงเข้ามาทำงานของคนต่างด้าวมีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาและมีผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณสุข และโครงสร้างพื้นฐาน
7. สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวาง ห่างไกล และการคมนาคมไม่สะดวก ปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา
8. ปัญหายาเสพติดเนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนมีช่องทางพักและลำเลียงยาเสพติดหลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อการร้ายข้ามชาติ ส่งผลต่อมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่
9. การเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีที่ง่ายและรวดเร็วของเด็กนักเรียน ทำให้เด็กนักเรียนขาดสมาธิในการเรียน และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม ตลอดจนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามเป้าหมาย

2.5 การประเมินภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

2.5.1 การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

ผู้ศึกษาส่งแบบวิเคราะห์การถ่วงน้ำหนักสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่มีพื้นที่ติดต่อชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่าน เป็นจำนวน 5 คน โดยให้พิจารณาตามหลักการและความสำคัญว่าปัจจัยด้านใดเป็นจุดแข็งหรือปัญหาต่อการดำเนินงานขององค์กรมาก ให้กำหนดน้ำหนักคะแนนมากกว่ารายการที่เป็นจุดแข็งหรือปัญหาต่อองค์กรน้อย โดยให้คะแนนรวมของทุกข้อรวมกันเป็น 1 น้ำหนักในแต่ละด้านอาจเท่ากันหรือไม่เท่ากันก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสำคัญ ได้ผลดังตารางนี้

ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน

รายการ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน	คนที่					\bar{X}
	1	2	3	4	5	
S1: กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)	0.15	0.10	0.20	0.10	0.16	0.14
S2: โครงสร้างองค์กร (Structure)	0.25	0.20	0.20	0.15	0.14	0.19
S3: ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (Systems)	0.15	0.15	0.15	0.20	0.10	0.15
S4: บุคลากรในองค์กร (Staff)	0.10	0.15	0.10	0.15	0.20	0.14
S5: ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill)	0.10	0.20	0.15	0.15	0.10	0.14
S6: แบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารระดับสูง (Style)	0.15	0.10	0.10	0.15	0.15	0.13
S7: ค่านิยมร่วมกัน (Shared Value)	0.10	0.10	0.10	0.10	0.15	0.11
น้ำหนักคะแนนรวม	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยเรียงลำดับจากมาก-น้อย ได้ดังนี้ โครงสร้างองค์กร (Structure) ระบบปฏิบัติงานขององค์กร (System) กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) บุคลากรในองค์กร (Staff) ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill) แบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารระดับสูง (Style) และค่านิยมร่วมกัน (Shared Value)

ตารางที่ 4 ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก

รายการ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก	คนที่					\bar{X}
	1	2	3	4	5	
C : ผู้รับบริการ	0.10	0.13	0.15	0.12	0.10	0.1
P : การเมืองและกฎหมาย	0.12	0.14	0.20	0.20	0.15	0.2
E : เศรษฐกิจ	0.25	0.22	0.25	0.23	0.22	0.2
S : สังคมและวัฒนธรรม	0.30	0.30	0.20	0.25	0.28	0.3
T : เทคโนโลยี	0.23	0.21	0.20	0.20	0.25	0.2
น้ำหนักคะแนนรวม	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยภายนอกที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน เรียงลำดับจากมาก - น้อย ได้ดังนี้ ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Society : S) ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal : P) ด้านเศรษฐกิจ (Economic : E) ด้านเทคโนโลยี (Technological: T) และด้านผู้รับบริการ (Customer : C)

2.5.2 การวิเคราะห์องค์กรโดยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามโดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีพื้นที่ติดต่อชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่าน เป็นจำนวน 5 คน พิจารณาประเด็น และวิเคราะห์ว่าประเด็นดังกล่าวส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน มากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน มาก

3 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ตอนบนน้อย

1 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน น้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนของทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย ได้ผลดังตารางที่ 5 และตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 5 การให้คะแนนสภาพแวดล้อมภายใน 7S

ประเด็นสำคัญ	สภาพแวดล้อมภายใน : จุดแข็ง		สภาพแวดล้อมภายใน : จุดอ่อน	
	คะแนนเฉลี่ย	Strength	คะแนนเฉลี่ย	Weakness
1. กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)	4.80	S1 มีวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานและการพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่	3.60	W1 มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงทำให้นโยบายของหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง
	4.80	S2 มีการบูรณาการการทำงาน การศึกษาร่วมกับ หน่วยงานที่ จัดการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา	3.80	W2 การแปลงยุทธศาสตร์ ลงสู่การปฏิบัติยังไม่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้งานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์
2. โครงสร้างองค์กร (Structure)	4.60	S3 เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาของภาคเหนือ มีสถานศึกษาทุกระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับรองรับรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย	3.80	W3 มีความแตกต่างในเชิงคุณภาพของโรงเรียน แต่ละสังกัดในเรื่องขนาดที่ตั้ง ในเมือง/นอกเมือง ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร และทรัพยากรทางการศึกษา
	4.40	S4 มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.80	W4 จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
3. ระบบปฏิบัติงาน (System)	3.60	S5 มีระบบติดตาม/ประเมินผลงาน โดยการดำเนินการตามนโยบายของการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	3.60	W5 การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินที่เน้นเอกสาร ไม่เน้นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเชิงประจักษ์
			3.60	W6 ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไม่เป็นระบบ ขาดการแนะแนวในการศึกษาต่อของผู้เรียน

ประเด็นสำคัญ	สภาพแวดล้อมภายใน : จุดแข็ง		สภาพแวดล้อมภายใน : จุดอ่อน	
	คะแนนเฉลี่ย	Strength	คะแนนเฉลี่ย	Weakness
4. บุคลากร (Staff)	3.40	S6 มีอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาเพียงพอ เพื่อทำหน้าที่ในหน่วยงาน และจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.40	W7 สถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนมีครูไม่เพียงพอ บางแห่งครูเกิน ครูสอนไม่ตรงกับวุฒิการศึกษารวมทั้งขาดบุคลากรสายสนับสนุนด้านการศึกษาด้านการศึกษา
	3.60	S7 มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในพื้นที่จำนวนมาก ที่ได้รับการยอมรับและพร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น	3.40	W8 การผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น
			3.80	W9 ผู้ปกครองมีฐานะยากจนอาศัยอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารขาดช่องทางหารายได้ การคมนาคมลำบาก ทำให้มีผลกระทบต่อการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ หรือสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่
5. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	3.60	S8 บุคลากรมีการศึกษาในระดับสูง มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญงานในงานที่รับผิดชอบเฉพาะตัวสูง	4.00	W10 บุคลากรต่างคนต่างทำงาน และขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน
6. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	4.00	S9 เน้นเครือข่ายการทำงาน ส่งผลให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.20	W11 การประสานงานข้ามสายบังคับบัญชาถึงผู้ปฏิบัติโดยตรง ส่งผลให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ปฏิบัติไม่ทราบข้อมูล
	4.00	S10 มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัด หลากหลายโครงการ สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกล และทุรกันดารที่เข้าร่วมโครงการได้รับโอกาสในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น		

ประเด็นสำคัญ	สภาพแวดล้อมภายใน : จุดแข็ง		สภาพแวดล้อมภายใน : จุดอ่อน	
	คะแนนเฉลี่ย	Strength	คะแนนเฉลี่ย	Weakness
7. คุณค่าหรือ ค่านิยมร่วม (Shared Value)	4.20	S11 องค์กรมีวิสัยทัศน์ เป้าหมายการทำงานร่วมกัน	4.00	W12 ช่องว่างระหว่างวัยของ คนในองค์กรทำให้มีทัศนคติ ในการทำงานต่างกัน
	4.40	S12 เน้นการทำงานเป็นทีม		

ตารางที่ 6 การให้คะแนนสภาพแวดล้อมภายนอก C-PEST

ประเด็นสำคัญ	สภาพแวดล้อมภายนอก : โอกาส		สภาพแวดล้อมภายนอก : ภาวะคุกคาม	
	คะแนนเฉลี่ย	Opportunities	คะแนนเฉลี่ย	Threats
1. ด้าน ผู้รับบริการ (Customer : C)	4.00	O1 ผู้รับบริการยังมีความ เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และร่วมแสดงความคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนา การศึกษาของกระทรวง	3.80	T1 ความหลากหลายของ ชนเผ่าพันธุ์ที่สูง และชาติพันธุ์ ที่แตกต่างกันทำให้ยาก ต่อการจัดการศึกษาและ พัฒนาคุณภาพการ ศึกษา
			3.60	T2 ผู้ปกครองมีค่านิยม ให้บุตรหลานเข้าเรียนต่อ ในสายสามัญศึกษามากกว่า สายอาชีวศึกษา ซึ่งตรงข้าม กับทิศทางการพัฒนา ประเทศ ทำให้การผลิต กำลังคนในสายอาชีวศึกษา ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และ ไม่สอดคล้อง ความต้องการ ของตลาด แรงงาน
2. ด้านการเมือง และกฎหมาย (Political and legal : P)	4.00	O2 รัฐมีการประกาศนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป การศึกษาที่ชัดเจนเพื่อรองรับ การพัฒนาประเทศและการ เข้าถึงคุณภาพการศึกษา ยุคใหม่	3.60	T3 งบประมาณของประเทศ มีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ ขาดแคลนงบประมาณในการ พัฒนาการศึกษา
	3.80	O3 มีงบประมาณสำหรับการ สนับสนุน ค่าใช้จ่ายใน การศึกษาให้แก่ประชาชน		

ประเด็นสำคัญ	สภาพแวดล้อมภายนอก : โอกาส		สภาพแวดล้อมภายนอก : ภาวะคุกคาม	
	คะแนนเฉลี่ย	Opportunities	คะแนนเฉลี่ย	Threats
		เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
3. ด้านเศรษฐกิจ (Economic : E)	4.20	O4 มีฐานเศรษฐกิจที่เป็นต้นทุนกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขา เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ทำให้เกิดรายได้และช่องทางทำงานของคนในพื้นที่	3.60	T4 ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้คนยากจนต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านศึกษามากกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย โดยเฉพาะครอบครัวที่อาศัยบนพื้นที่สูง หรือในพื้นที่ทุรกันดาร
			3.80	T5 รายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และมีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19
4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Society : S)	4.40	O5 มีทุนทางวัฒนธรรมชนบทนิยมประเพณีที่งดงาม ผู้คนมีความเป็นมิตร รวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ที่เป็นอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า	4.00	T6 การย้ายที่อยู่อาศัยของประชากรและการแฝงเข้ามาทำงานของคนต่างด้าวมีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาและมีผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณสุขโรค และโครงสร้างพื้นฐาน
			4.00	T7 สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวาง ห่างไกล และการคมนาคมไม่สะดวกปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา
			3.40	T8 ปัญหายาเสพติดเนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนมีช่องทางพักและลำเลียงยาเสพติด

ประเด็นสำคัญ	สภาพแวดล้อมภายนอก : โอกาส		สภาพแวดล้อมภายนอก : ภาวะคุกคาม	
	คะแนนเฉลี่ย	Opportunities	คะแนนเฉลี่ย	Threats
				หลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อการร้ายข้ามชาติ ส่งผลกระทบต่อมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่
5. ดานเทคโนโลยี (Technological : T)	4.60	O6 การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายช่องทาง	3.80	T9 การเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีที่ง่ายและรวดเร็วของเด็กนักเรียน จะทำให้เด็กนักเรียนขาดสมาธิในการเรียน และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมตลอดจนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้กระทรวงฯ ไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามเป้าหมาย

2.6 การสรุปผลการวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก โดยแจกแบบให้คะแนนให้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีพื้นที่ติดต่อชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่าน เป็นจำนวน 5 คน พิจารณาประเด็น และวิเคราะห์ว่าประเด็นดังกล่าวส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน มาก
- 3 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่สุด

การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน มีการกำหนดน้ำหนักในแต่ละด้านของ 7S ตามความสำคัญ โดยมีหลักการว่าปัจจัยด้านใดที่เป็นจุดแข็งหรือปัญหาต่อในจังหวัดภาคเหนือตอนบนมากจะกำหนดน้ำหนักคะแนน

มากกว่ารายการที่เป็นจุดแข็งหรือปัญหาต่อในจังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อนำไปกำหนดกลยุทธ์และจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนา

ตารางที่ 7 การสรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพของสภาพแวดล้อมภายใน

รายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน	น้ำหนัก	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย x น้ำหนัก		สรุปผล (จุดแข็ง- จุดอ่อน)
		จุดแข็ง	จุดอ่อน	จุดแข็ง	จุดอ่อน	
S1: กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)	0.14	4.80	3.70	0.67	0.52	0.15
S2: โครงสร้างองค์กร (Structure)	0.19	4.50	3.80	0.86	0.72	0.13
S3: ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (System)	0.15	3.60	3.60	0.54	0.54	0.00
S4: บุคลากรในองค์กร (Staff)	0.14	3.50	3.53	0.49	0.49	0.00
S5: ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill)	0.14	3.60	4.00	0.50	0.56	-0.06
S6: แบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารระดับสูง (Style)	0.13	4.00	4.20	0.52	0.55	-0.03
S7: ค่านิยมร่วมกัน (Shared Value)	0.11	4.30	4.00	0.47	0.44	0.03
เฉลี่ยปัจจัยภายใน				4.05	3.82	
สรุปปัจจัยภายใน						0.24

การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก มีการกำหนดน้ำหนักในแต่ละด้านของ C-PEST ตามความสำคัญ โดยมีหลักการว่าปัจจัยด้านใดที่เป็นโอกาสหรืออุปสรรคต่อจังหวัดภาคเหนือตอนบนมากจะกำหนดน้ำหนักคะแนนมากกว่ารายการที่เป็นโอกาสหรืออุปสรรคต่อจังหวัดภาคเหนือตอนบน น้อย เพื่อนำไปกำหนดกลยุทธ์และจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนา

ตารางที่ 8 การสรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพของสภาพแวดล้อมภายนอก

รายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก	น้ำหนัก	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย x น้ำหนัก		สรุปผล
		โอกาส	อุปสรรค	โอกาส	อุปสรรค	
C : ผู้รับบริการ (Customer Behavior)	0.10	4.00	3.70	0.40	0.37	0.03
P : การเมืองและกฎหมาย (Political and Legal)	0.20	3.90	3.60	0.78	0.72	0.06
E : เศรษฐกิจ (Economic)	0.20	4.20	3.70	0.84	0.74	0.10
S : สังคมและวัฒนธรรม (Social – cultural)	0.30	4.40	3.80	1.32	1.14	0.18
T : เทคโนโลยี (Technological)	0.20	4.60	3.80	0.92	0.76	0.16
เฉลี่ยปัจจัยภายนอก				4.26	3.73	
สรุปปัจจัยภายนอก						0.53

2.7 การประเมินตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ขององค์กร

จากคะแนนข้างต้นจะนำไปสู่การจัดทำกราฟแสดงสถานะภาพขององค์กร ซึ่งการแสดงผลสถานะภาพขององค์กรจะบ่งบอกถึงสถานะภาพ 4 ลักษณะ ดังนี้

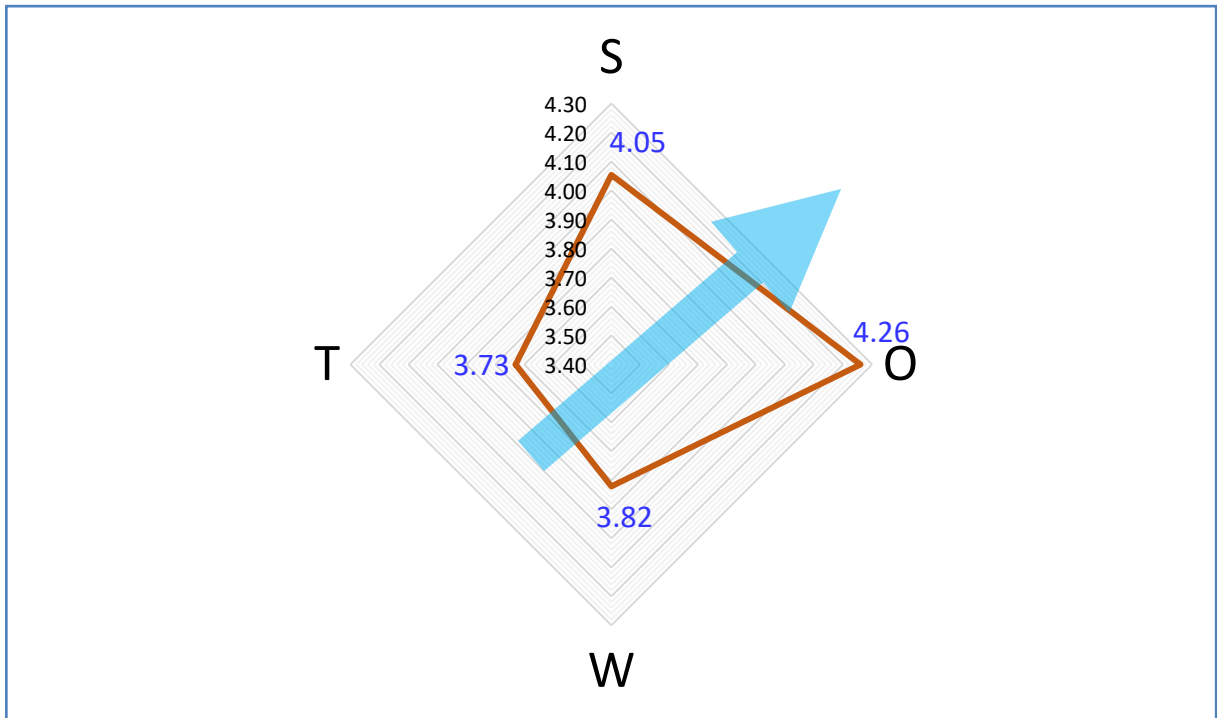
1. Stars (เอื้อและแข็ง) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรโดยภาพรวมส่วนใหญ่มีปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส และมีปัจจัยภายในที่แข็ง เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมสูง เมื่อองค์กรมีสถานะภาพเป็น Stars ให้กำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive) ต้องรักษาความเป็น Stars ให้ยืนยงต่อไปและพัฒนางานต่อยอด

2. Question Marks (เอื้อแต่อ่อน) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรโดยภาพรวมส่วนใหญ่มีปัจจัยภายนอกเอื้อ มีความพร้อมสูงให้การสนับสนุน แต่ปัจจัยภายในองค์กรอ่อน หากแก้ปัญหาจุดอ่อนขององค์กรได้ จะนำไปสู่สถานะภาพที่เอื้อและแข็ง Stars ได้ ให้กำหนดกลยุทธ์พัฒนาองค์กร (Turnaround)

3. Cash Cows (ไม่เอื้อแต่แข็ง) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรในภาพรวม ส่วนใหญ่ภายนอกองค์กรมีอุปสรรค มีปัญหา แต่ภายในองค์กรแข็ง มีความพร้อมมีความเข้มแข็ง หากรอให้ปัจจัยภายนอกเป็นโอกาสเอื้อต่อการพัฒนาองค์กร หรือพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสก็จะสามารถพัฒนาองค์กรนำไปสู่สถานะภาพที่เอื้อและแข็ง Stars ได้ ให้กำหนดกลยุทธ์ป้องกัน/แตกตัว (Defend/Diversify)

4. Dogs (ไม่เอื้อและอ่อน) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรโดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ทั้งภายนอกไม่เอื้อ ภายในอ่อน มีปัญหาล่อแหลมต่อการประสบความสำเร็จล้มเหลวค่อนข้างสูง จึงเป็นไปได้ว่าต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เพราะหากดำเนินการต่อไป ปัญหาจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ อาจถึงขั้นแก้ไขไม่ได้ต้องยุบองค์กร ให้กำหนดกลยุทธ์ประคองตัว/ถอย (Retrenchment)

แผนภาพที่ 13 ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน

จากภาพแสดงให้เห็นว่าจังหวัดภาคเหนือตอนบน มีตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ในด้านจุดแข็งและโอกาสซึ่งถือว่าเป็น “Stars (เอื้อและแข็ง)” แสดงให้เห็นว่าองค์กรที่มีจุดแข็งภายใน มีความพร้อมสูง และมีโอกาสในการพัฒนาจากภายนอก ดังนั้นจึงควรกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive) ในการพัฒนาต่อ ยอดงานขององค์กร

2.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในกับภายนอก ด้วยวิธี TOWS Matrix

เมื่อพิจารณาผลที่ได้จากการทำ SWOT Analysis โดยเรียงลำดับความสำคัญของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค 5 อันดับแรก แล้วนำ TOWS Matrix มาใช้เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกเชิงกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ ซึ่งได้ผลเป็นกลยุทธ์ต่าง ๆ ดังแสดงตามตารางดังนี้

	WEAKNESSES	STRENGTHS
THREATS	WT MINI-MINI STRATEGIES	ST MAXI-MINI STRATEGIES
OPPORTUNITIES	WO MINI-MAXI STRATEGIES	SO MAXI-MAXI STRATEGIES

จุดแข็ง 5 อันดับแรก

S2 มีการบูรณาการการทำงานการศึกษาร่วมกับ หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

S4 มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เอื้อต่อ
การเรียนรู้

S5 มีระบบติดตาม/ ประเมินผลงาน โดยการดำเนินการตามนโยบายของการพัฒนา
ระบบราชการ (ก.พ.ร.)

S3 เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาของภาคเหนือมีสถานศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับรองรับรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย

S10 มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัด หลากหลายโครงการ สถานศึกษา
ในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารที่เข้าร่วมโครงการได้รับโอกาสในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น

จุดอ่อน 5 อันดับแรก

W4 จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ
การจัดการศึกษา

W8 การผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดอัตราการว่างงาน
เพิ่มขึ้น

W2 การแปลงยุทธศาสตร์ลงสู่การปฏิบัติยังไม่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้งานไม่บรรลุ
ตามวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์

W3 มีความแตกต่างในเชิงคุณภาพของโรงเรียนแต่ละสังกัดในเรื่องขนาด ที่ตั้ง ในเมือง/
นอกเมือง ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร และทรัพยากรทางการศึกษา

W5 การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินที่เน้นเอกสาร ไม่เน้นผลสัมฤทธิ์ในการ
เรียนรู้ของผู้เรียนเชิงประจักษ์

โอกาส 5 อันดับแรก

O6 การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึง
แหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายช่องทาง

O2 รัฐมีการประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อรองรับการ
พัฒนาประเทศและการเข้าถึงคุณภาพการศึกษายุคใหม่

O5 มีทุนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ผู้คนมีความเป็นมิตรรวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่มีอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า

O3 มีงบประมาณสำหรับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

O1 ผู้รับบริการยังมีความเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาการศึกษาของกระทรวง

ภาวะคุกคาม 5 อันดับแรก

T2 ผู้ปกครองมีค่านิยมให้บุตรหลานเข้าเรียนต่อในสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษา ซึ่งตรงข้ามกับทิศทางของการพัฒนาประเทศ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษา ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และไม่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน

T7 สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวาง ห่างไกล และการคมนาคมไม่สะดวกปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา

T8 ปัญหายาเสพติดเนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนมีชายองทางพุกและลำเลียงยาเสพติดหลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อกองร้ายข้ามชาติ ส่งผลกระทบต่อมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่

T9 การเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีที่ง่ายและรวดเร็วของเด็กนักเรียน จะทำให้เด็กนักเรียนขาดสมาธิในการเรียน และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม ตลอดจนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้กระทรวงฯ ไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามเป้าหมาย

T1 ความหลากหลายของชนเผ่าพื้นที่สูง และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันทำให้ยากต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ TOWS Matrix

<p>วิสัยทัศน์ (Vision)</p> <p>“ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา บนพื้นฐานความเป็นอัตลักษณ์ล้านนา มีหลักสูตรการศึกษาแบบบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”</p>	<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <p>S2 มีการบูรณาการการทำงานการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา</p> <p>S4 มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เอื้อต่อการเรียนรู้</p> <p>S5 มีระบบติดตาม/ ประเมินผลงาน โดยการดำเนินการตามนโยบายของการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)</p> <p>S3 เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาของภาคเหนือมีสถานศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับรองรับรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย</p> <p>S10 มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัด หลากหลายโครงการทำให้สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารที่เข้าร่วมโครงการได้รับโอกาสในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น</p>	<p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <p>W4 จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>W8 การผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น</p> <p>W2 การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติยังไม่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้งานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์</p> <p>W3 มีความแตกต่างในเชิงคุณภาพของโรงเรียนแต่ละสังกัดในเรื่องขนาด ที่ตั้งในเมือง/นอกเมือง ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร และทรัพยากรทางการศึกษา</p> <p>W5 การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินที่เน้นเอกสาร ไม่เน้นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเชิงประจักษ์</p>
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <p>O6 การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายช่องทาง</p> <p>O2 รัฐมีการประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศและการเข้าถึงคุณภาพการศึกษายุคใหม่</p> <p>O5 มีทุนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่งดงามผู้คนมีความเป็นมิตรรวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่มีอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า</p> <p>O3 มีงบประมาณสำหรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>O1 ผู้รับบริการยังมีความเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาการศึกษาของกระทรวง</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies)</p> <p>S5+O6 ยกระดับระบบการบริหารจัดการงานด้านการศึกษาในภูมิภาคให้เป็นศูนย์กลางโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย</p> <p>S2+O5 พัฒนาหลักสูตรทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่มีอัตลักษณ์อันทรงคุณค่าสู่กระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกสังกัด</p> <p>S10+O3 ส่งเสริมให้มีกิจกรรม/โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในการจัดการศึกษา</p> <p>S4+O6 พัฒนาการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย</p> <p>S3+O5 สนับสนุนให้มีพื้นที่การจัดการศึกษาที่มีอัตลักษณ์อันทรงคุณค่าทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม</p>	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategies)</p> <p>W2+O2 ปรับปรุงแผนงานด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และทิศทางการพัฒนาประเทศ อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>W4+W3+O6 ส่งเสริมให้โรงเรียนขนาดเล็กนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>W8+O1 สนับสนุนให้มีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>W5+O1+O6 ปรับปรุงการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการประเมินแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเชิงประจักษ์</p>

ภาวะคุกคาม (Threats)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategies)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategies)
<p>T2 ผู้ปกครองมีค่านิยมให้บุตรหลานเข้าเรียนต่อในสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษา ซึ่งตรงข้ามกับทิศทางของการพัฒนาประเทศ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และไม่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน</p> <p>T7 สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวาง ห่างไกล และการคมนาคมไม่สะดวกปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา</p> <p>T8 ปัญหาสุขภาพจิตเนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนมีช่องทางพักและลำเลียงยาเสพติดหลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อการร้ายข้ามชาติ ส่งผลต่อมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่</p> <p>T9 การเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีที่ง่ายและรวดเร็วของเด็กนักเรียนทำให้ขาดสมาธิในการเรียน และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม ตลอดจนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้กระทรวงฯ ไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามเป้าหมาย</p> <p>T1 ความหลากหลายของชนเผ่าพื้นที่สูง และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันทำใหยากต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p>	<p>S5+T7 พัฒนาระบบติดตามผู้เรียนให้อยู่ในระบบการศึกษา และดึงผู้เรียนที่หลุดจากระบบการศึกษากลับเข้าสู่ระบบการศึกษา</p> <p>S2+T2 ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมลงทุนในการจัดการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์</p> <p>S10+T1 สนับสนุนให้สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารเข้าร่วมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสร้างโอกาสในการพัฒนาการศึกษาให้มากขึ้น</p>	<p>W4+T2 ควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง</p> <p>W8+T9 สร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนและเพิ่มช่องทางให้ตลาดแรงงานเข้าถึงการจัดการศึกษา</p> <p>W3+T7+T8 พัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>

กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies)

กลยุทธ์เชิงรุก เป็นการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งผนวกกับโอกาสที่มีอยู่ ซึ่งกลยุทธ์ที่กำหนดไว้คือ 1) ยกระดับระบบการบริหารจัดการงานด้านการศึกษาในภูมิภาคให้เป็นศูนย์กลางโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยซึ่งใช้ประโยชน์จากจุดแข็งด้านระบบติดตาม/ประเมินผลงาน โดยการดำเนินการตามนโยบายของการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (S5) ผนวกกับโอกาสด้านการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายช่องทาง (O6) ซึ่งการพัฒนาการศึกษาในระดับภูมิภาคให้ได้ผลที่ดีที่สุดนั้นจะต้องยกระดับการบริหารจัดการศึกษาด้วยการใช้เทคโนโลยีให้ดีขึ้นก่อน

2) พัฒนาหลักสูตรทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่มีอัตลักษณ์อันทรงคุณค่าสู่กระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกสังกัด โดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งด้านการบูรณาการทำงานการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และ

อุดมศึกษา (S2) ผสมกับโอกาสด้านทุนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ผู้คนมีความเป็นมิตร รวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่มีอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า (O5) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเห็นคุณค่าที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในชุมชน 3) ส่งเสริมให้มีกิจกรรม/โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการจัดการศึกษาโดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดหลากหลายโครงการ ทำให้สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารที่เข้าร่วมโครงการได้รับโอกาสในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น (S10) ผสมกับโอกาสด้านงบประมาณสำหรับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง 4) พัฒนาการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งด้านแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (S4) ผสมกับโอกาสด้านการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายช่องทาง (O6) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ รวมถึงการพัฒนาต่อยอดทางความคิดลงสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม 5) สนับสนุนให้มีพื้นที่การจัดการศึกษาที่มีอัตลักษณ์อันทรงคุณค่าทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามโดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งด้านการเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาของภาคเหนือมีสถานศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับรองรับรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย (S3) ผสมกับโอกาสด้านการมีทุนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ผู้คนมีความเป็นมิตรรวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่มีอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า (O5) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีพื้นที่ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategies)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข เป็นการนำโอกาสที่มีมาปิดจุดอ่อน หรือทำให้จุดอ่อนลดลงเป็นกลยุทธ์ที่เน้นการแก้ไขจุดอ่อนด้วยโอกาสที่เข้ามา ซึ่งกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ คือ 1) ปรับปรุงแผนงานด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะในด้านการเปลี่ยนยุทธศาสตร์ลงสู่การปฏิบัติยังไม่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้งานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ (W2) โดยรัฐมีการประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศและการเข้าถึงคุณภาพการศึกษายุคใหม่ (O2) 2) ส่งเสริมให้โรงเรียนขนาดเล็กนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากแนวโน้มโรงเรียนขนาดเล็กมีเพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (W4) ประกอบกับความแตกต่างในเชิงคุณภาพของโรงเรียนแต่ละสังกัดในเรื่องขนาด ที่ตั้ง ในเมือง

และนอกเมือง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารและทรัพยากรทางการศึกษา (W3) ซึ่งเป็นจุดที่ควรได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายช่องทาง (O6) 3) สนับสนุนให้มีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นโอกาสที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้อัตราการว่างงานมีแนวโน้มลดลง (W8) 4) ปรับปรุงการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการประเมินแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเชิงประจักษ์ เนื่องจากการประเมินคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันเป็นการประเมินที่เน้นเอกสารไม่เน้นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเชิงประจักษ์ (W5) ประกอบกับผู้รับบริการยังมีความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาและร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาการศึกษาของกระทรวง (O1) การพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลให้ผู้รับบริการและผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงการประเมินคุณภาพการศึกษาได้หลากหลายช่องทาง (O6)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategies)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน เป็นการนำจุดแข็งมาป้องกันภาวะคุกคามจากภายนอก ซึ่งกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ คือ 1) พัฒนาระบบติดตามผู้เรียนให้อยู่ในระบบการศึกษา และดึงผู้เรียนที่หลุดจากระบบการศึกษากลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยใช้จุดแข็งจากระบบติดตามผู้เรียน (โครงการพาน้องกลับมาเรียน) ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (S5) ในการดึงผู้เรียนที่หลุดจากระบบการศึกษามีสาเหตุมาจากสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวาง ห่างไกล และการคมนาคม ไม่สะดวกปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา (T7) 2) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมลงทุนในการจัดการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยใช้จุดแข็งจากการบูรณาการทำงานการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา (S2) เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดของผู้ปกครองที่มีค่านิยมให้บุตรหลานเข้าเรียนต่อในสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษา ซึ่งตรงข้ามกับทิศทางของการพัฒนาประเทศ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายและไม่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน (T2) 3) สนับสนุนให้สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารเข้าร่วมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสร้างโอกาสในการพัฒนาการศึกษาให้มากขึ้น โดยการใช้จ่ายเงินจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดหลากหลายโครงการ สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับโอกาสในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น (S10) ทั้งนี้เนื่องจากความหลากหลายของชนเผ่าพื้นที่สูง และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันทำให้อาจต้องการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา (T1) หากเปิดโอกาสและสนับสนุนให้สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลได้เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามบริบทพื้นที่ที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาที่มีความหลากหลายของชนเผ่าเป็นรูปธรรมและง่ายมากขึ้นเนื่องจากมีภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี

กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategies)

กลยุทธ์เชิงรับ เป็นการเน้นตั้งรับจากภัยคุกคามและจุดอ่อนที่มีอยู่ ซึ่งกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ คือ

1) ควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เนื่องจากจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (W4) ประกอบกับผู้ปกครองมีค่านิยมให้บุตรหลานเข้าเรียนต่อในเมือง การเรียนสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษา ซึ่งตรงข้ามกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายและไม่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน (T2) 2) สร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนและเพิ่มช่องทางให้ตลาดแรงงานเข้าถึงการจัดการศึกษา เนื่องจากการผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานทำให้เกิดอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น (W8) และการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีที่ง่ายและรวดเร็วของเด็กนักเรียนทำให้ขาดสมาธิในการเรียน และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม ตลอดจนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้กระทรวงฯ ไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามเป้าหมาย (T9) 3) พัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างในเชิงคุณภาพของโรงเรียนแต่ละสังกัด ขนาด ที่ตั้ง ในเมือง/นอกเมือง ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร และทรัพยากรทางการศึกษา (W3) ประกอบกับสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวาง ห่างไกล และการคมนาคม ไม่สะดวกปลอดภัยทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา (T7) รวมทั้งปัญหายาเสพติดเนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนมีช่องทางพักและลำเลียงยาเสพติดหลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อการร้ายข้ามชาติ ส่งผลต่อมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่ (T8) การพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในพื้นที่ในเมืองนอกเมือง โดยไม่มีผลกระทบต่อการเดินทางมาเรียน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ตามอัธยาศัย ลดความเสี่ยงในการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว ชุมชนและสังคมได้

บทที่ 3

แผนขององค์กร

3.1 แผนปฏิบัติการราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

การศึกษาเรื่อง “แผนปฏิบัติการราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)” มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) ที่มีผลต่อการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกจัดทำแผนปฏิบัติการราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และจัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs) (วิสัยทัศน์ /พันธกิจ/เป้าหมาย)

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา บนพื้นฐานความเป็นอัตลักษณ์ล้านนา มีหลักสูตรการศึกษาแบบบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

พันธกิจ (Mission)

1. ยกกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ใหม่มีมาตรฐาน
2. เสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพ มีงานทำ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่
3. สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
4. เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียนอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ล้านนา

เป้าประสงค์ (Goal)

1. ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายในระดับพื้นที่ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ สมรรถนะ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาของตลาดแรงงาน
3. ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

4. ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ล้านนา

3.3 แนวทางในการดำเนินการ (WAYS) (ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์)

การกำหนดกลยุทธ์ในแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) หรือ WAYS ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ โดยเรียงลำดับจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) ใน 5 ลำดับแรกแล้ว นำ TOWS Matrix มาใช้เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ ดังตารางต่อไปนี้

3.3.1 ประเด็นยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การส่งเสริมทักษะอาชีพ การมีงานทำ พัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การสร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ล้านนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ตามประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

ตารางที่ 10 เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		2566	2567	2568	2569	2570	
1.ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายในระดับพื้นที่ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	ร้อยละ 40	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	1.1 สร้างมาตรฐานและแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมทางการศึกษา 1.2 รวมกลุ่มโรงเรียนจังหวัดชายแดน ให้เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมทักษะอาชีพ การมีงานทำ พัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ตารางที่ 11 เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		2566	2567	2568	2569	2570	
1.ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ สมรรถนะสอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาของตลาดแรงงาน	ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษา มีงานทำหรือเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	ร้อยละ 30	ร้อยละ 40	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	1.1 ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นที่และความต้องการของตลาดแรงงาน 1.2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิต เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตารางที่ 12 เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		2566	2567	2568	2569	2570	
1. ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ	ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าศึกษาในสายอาชีพหรือต่อในระดับที่สูงขึ้น	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100	1.1 สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 1.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย Digital Platform และการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลองแห่งชาติ (Digital Learning Reform : National Digital Learning Platform (NDLP))

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ล้านนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 13 เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		2566	2567	2568	2569	2570	
1. ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ล้านนา	ร้อยละของผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100	1.1 ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสำนึกในความเป็นไทย 1.2 ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 มาตรการ/เครื่องมือ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANs) (แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม)

จากยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่ได้จากข้อ 3.2 สามารถนำมาจัดทำโครงการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ดังนี้

ตารางที่ 14 โครงการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมายโครงการ	งบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570	รวม	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน									
เป้าประสงค์ที่ 1 ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายในระดับพื้นที่ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน									
กลยุทธ์ที่ 1.1 สร้างมาตรการและแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมทางการศึกษา									
โครงการขับเคลื่อน การจัดการศึกษาในพื้นที่ ชายแดน	เพื่อสร้างเครือข่ายการจัด การศึกษาในพื้นที่ชายแดน ระดับภูมิภาค	จังหวัดในพื้นที่ชายแดน มีเครือข่ายจัดการศึกษา ทุกภาคส่วน	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	25.0000	ศธจ. ,ศธภ.
กลยุทธ์ที่ 1.2 รวมกลุ่มโรงเรียนจังหวัดชายแดน ให้เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง									
โครงการจัดตั้งโรงเรียนที่จัด การศึกษาเฉพาะทางในพื้นที่ ชายแดน	เพื่อควรวรมโรงเรียนขนาด เล็กที่ห่างไกล ทุรกันดาร	โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ ชายแดน 5 จังหวัด ภาคเหนือตอนบนลดลง	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	25.0000	สพฐ.

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมายโครงการ	งบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570	รวม	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมทักษะอาชีพ การมีงานทำ พัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ									
เป้าประสงค์ที่ 2 ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ สมรรถนะ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาของตลาดแรงงาน									
กลยุทธ์ที่ 2.1 ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นที่และความต้องการของตลาดแรงงาน									
โครงการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	เพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพิ่มทักษะการฝึกอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	บุคลากรในสถานศึกษา พื้นที่ชายแดน 5 จังหวัด มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	1.0000	2.0000	2.0000	2.0000	2.0000	9.0000	สพฐ, กศน. ตชด.
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมทักษะอาชีพ การมีงานทำ พัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ									
เป้าประสงค์ที่ 2 ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ สมรรถนะ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาของตลาดแรงงาน									
กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิต เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ									
โครงการพัฒนาอาชีพผู้เรียน และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา	เพื่อฝึกทักษะอาชีพ และการสร้างนวัตกรรมสร้างผลผลิต เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ	ผู้เรียนในสถานศึกษาพื้นที่ชายแดน 5 จังหวัด ได้รับการฝึกทักษะอาชีพ	10.0000	15.0000	15.0000	20.0000	20.0000	80.0000	กศน.+สอศ.

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมายโครงการ	งบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570	รวม	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต									
เป้าประสงค์ที่ 3 ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ									
กลยุทธ์ที่ 3.1 สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย									
1. โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	เพื่อให้ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ	สถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนที่ได้รับการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลผ่านดาวเทียม	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	25.0000	สพฐ.
กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย Digital Platform และการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (Digital Learning Reform : National Digital Learning Platform (NDLP))									
1.โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย Digital Platform ในสถานศึกษา	เพื่อให้ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	2.0000	2.0000	2.0000	2.0000	2.0000	10.0000	สพฐ. + สอศ. + กศน. + สช. + สสวท.

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมายโครงการ	งบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570	รวม	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ล้านนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง									
เป้าประสงค์ที่ 4 ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ล้านนา									
กลยุทธ์ที่ 4.1 ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสำนึกในความเป็นไทย									
โครงการสืบสานภูมิปัญญา รักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่น	เพื่อปลูกจิตสำนึก รักษาและ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น	ผู้เรียนได้รับการสร้าง จิตสำนึก และร่วมอนุรักษ์ ความเป็นไทย	1.0000	2.0000	2.0000	2.0000	2.0000	9.0000	สพฐ. + สอศ. + กศน. + สช. + สสวท.
กลยุทธ์ที่ 4.2 ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง									
โครงการตามรอยพระปณิธาน สืบสานปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้ ประชาชนนำแนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงนำมาใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	ประชาชนได้รับการ ส่งเสริมการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	25.0000	สพฐ.

3.5 แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Maps) แผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนปฏิบัติการราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา บนพื้นฐานความเป็นอัตลักษณ์ล้านนา มีหลักสูตรการศึกษา แบบบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายใต้พันธกิจ 1) ยกกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ใหม่มาตรฐาน 2) เสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพ มีงานทำ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ 3) สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 4) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียนอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ล้านนา ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ 4 เป้าประสงค์ และ 8 กลยุทธ์ ได้แก่

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

เป้าประสงค์ที่ 1 ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายในระดับพื้นที่ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 1.1 สร้างมาตรการและแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1.2 รวมกลุ่มโรงเรียนจังหวัดชายแดน ให้เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง

2. ประเด็นยุทธศาสตร์ การส่งเสริมทักษะอาชีพ การมีงานทำ พัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าประสงค์ที่ 2 ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ สมรรถนะ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 2.1 ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นที่และความต้องการของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิต เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ การสร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าประสงค์ที่ 3 ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3.1 สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย Digital Platform และการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (Digital Learning Reform : National Digital Learning Platform (NDLP))

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ การสร้างสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ล้านนา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์ที่ 4 ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
ได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ล้านนา

กลยุทธ์ที่ 4.1 ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสำนึก
ในความเป็นไทย

กลยุทธ์ที่ 4.2 ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

การนำแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนราชการ ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะร่วมกำหนด โครงการและกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ และถ่ายทอดสาระสำคัญของแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน ลงสู่แผนปฏิบัติราชการ แผนปฏิบัติการ แผนงานของหน่วยงานในระดับพื้นที่ภูมิภาค/จังหวัด ซึ่งในการขับเคลื่อนแผนฯ ควรจะต้องมีการสร้างการสื่อสารให้แก่บุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับรู้และมีความเข้าใจที่ชัดเจนในแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ โดยผ่านกลไกที่สำคัญคือ การจัดทำแผน การจัดทำและบริหารงบประมาณในระดับต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างช่องทางให้ภาคประชาสังคมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ภายใต้แผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ดังนี้

1. การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดนจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพควรบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ รวมถึงการกำกับ ติดตามการดำเนินงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบภายในกระทรวงศึกษาธิการ

2. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำหนดทิศทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด และพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของกระทรวงฯ ในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด โดยคณะกรรมการฯ ควรให้ความสำคัญ กับการใช้แผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาในระดับภาค ที่จะเชื่อมโยงไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัด

3. คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทในจังหวัด โดยคณะกรรมการฯ ควรให้ความสำคัญกับการใช้แผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน

ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการในระดับจังหวัด และการพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาในจังหวัด

4. การจัดทำแผนปฏิบัติการราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัด ควรยึดสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์ สำหรับใช้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัด และเน้นไปที่การวิเคราะห์กำหนดแผนงาน / โครงการที่มีความสำคัญสูงภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวงเพื่อนำไปสู่การขอจัดตั้งและการบริหารงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และทิศทางการพัฒนาประเทศ

5. นำกลไกของคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับพื้นที่ (ภาค/จังหวัด) ทั้งการกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการดำเนินงาน การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ รวมทั้งการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

บรรณานุกรม

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580*.
 ค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2564, จาก <http://nscr.nesdb.go.th/ยุทธศาสตร์ชาติ/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (10) ประเด็น การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (พ.ศ. 2561 – 2580)*. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564,
 จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/10-การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (พ.ศ. 2561 – 2580)*. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564,
 จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/11-ศักยภาพคนตลอดชีวิต>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. 2561 – 2580)*. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564,
 จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/12-การพัฒนาการเรียนรู้>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (15) ประเด็น พลังทางสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580)*. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564,
 จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/15-พลังทางสังคม>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (17) ประเด็น ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580)*. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564,
 จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/17-ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (20) ประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (พ.ศ. 2561 – 2580)*. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564,
 จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/20-การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 – 2565*. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก
<http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2021/01/แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ-ในราชกิจจานุเบกษ.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)*.

ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก <http://nscr.nesdb.go.th/แผนการปฏิรูปประเทศ/>

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. (2562). *กระทรวงศึกษาธิการ (ประเทศไทย)*. ค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2564,

จาก [https://th.wikipedia.org/wiki/กระทรวงศึกษาธิการ_\(ประเทศไทย\)](https://th.wikipedia.org/wiki/กระทรวงศึกษาธิการ_(ประเทศไทย))

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนยุทธศาสตร์*

กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 – 2565). สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี*

(พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *ข้อมูลสารสนเทศการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบการ*

นำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2559). *แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564)*

และแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564). สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล นางสาวหทัยกรานต์ มุลิกา

วัน/เดือน/ปีเกิด 13 เมษายน 2520

ประวัติการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (สาขาวิชาออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์)
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ
ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยพะเยา
จิตอาสา ๙๐๔ “หลักสูตรพื้นฐาน” รุ่น ๒/๖๒ ศูนย์อำนวยการใหญ่จิตอาสาพระราชทาน

ประวัติตำแหน่งการทำงาน นักวิชาการศึกษา ๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สพป.พะเยา เขต 2
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สพป.พะเยา เขต 2
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์